פרייז 20 גראשען | היינט 16 זייטן

נייעס פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 109/16109	Łódź, Niedziela 12 maja 1929 r.	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז זונטאג ב אייר תרפ"ט	Nr. 100/16109

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

נאך קורצע און שווערע ליידען איז פרייטאג, דעם 10 ד. ח. געשטארבען אין עלטער פון 68 יאהר מיין ליבער מאן, אונזער גע-טרייער און אומפערגעסליכער פאטער, שוויגערפאטער, גראספאטער, שוואגער און אנקעל

ב"ע יעקב אליעזר בן ר' יעקב הכהן ז"ל שטראה

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 12=מאי ד. י. 12 א זייגער בייטאג פון טרויער=הויז זגערזשער 8. וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

KURSY

KIEROWCÓW SAMOCHODOWYCH

יודישע שאפער-קורסען ביי דער האנדווערקער-שולע

אויף פאמארסקא 46/48

ווערען געעפענט אין מאי ד. י.

איינשרייבונגען נעהמט אן די קאנצעלאריע פון דער האנדווערקער-שולע טעגליך פון 10–2 מיטאג און פון 7–9 אווענד.

ELEKTROWNIA ŁÓDZKA

zawiadamia Pp. Odbiorców prądu, że, stosownie do §§ 75, 80 81, 82 i 96 uprawnienia rządowego Nr. 12, ceny prądu, obowiązujące Pp. Odbiorców za miesiąc **kwiecień** 1929 roku, obliczone na dzień 7 maja roku bieżącego, wynoszą za jedną kilowatogodzinę:

dla światła 100,93 gr.
dla siły 37,16 gr.

z opustami, przewidzianemi w uprawnieniu rządowem.

W zależności od terminów zapłaty, oraz na zasadzie poszczególnych umów udzielone będą opusty dodatkowe.

DYREKCJA
ŁÓDZKIEGO TOWARZYSTWA ELEKTRYCZNEGO
Sp. Akc.

7181

עס ווערט מעהר נישט געטאנצט אין זאל פאלודניאוו 10.

היערמיט מאך איך בעקאנט, אז פון דינסטאג, דעם 14 מאי ווערט געעפענט אין מיין זאל פאלודניאווא 10

א כשר'ען רעסטאראן

אנגעפיהרט פון ערשטקלאסיגע פאכלייט. ס'ווערט ארויסגעגעבען טעגליך היימישע געשמאקע מיטאגען צו צוגענגליכע פרייזען.

בעמערקונג: עס ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות, באנקעטען א.א.וו. אויך קענען זיך מעלדען קוואליפיצירטע קעלנערינס. מיט אכטונג דניאל פרידוואלד.

מאשין-לעכער ווערען אויסגענעהט נארדמאן ציגל-גאס 29.

אויפפאדערונג

די אלע, וועלכע האבען זיך שוין געמאלדען מיט די פראטעסטען פון דער פירמע

הערש ציטראן גאוואמיעסקא 4

ווערען געבעטען צו קומען צו אונז שפעטסטענס ביז מאנטאג דעם 13-טען מאי אין אווענד.

פירמע ברין
פאמארסקא 3

צו דער עפענטליכקייט!

איך מאך בעקאנט דער עפענטליכקייט, וואס פאסירט היינטיגע צייט, אז מען גנבעט אפמאהנען א חוב.

די פרוי בלאשקאווסקי איז ארויפגעגאנגען צו א געוויסען באנקראטניק שלמה גראנאם (פאדזשעטשנא 19) מיטוואך, 9 אווענד. ארויפקומענדיג אין שטוב אריין, האט זי געבעטען, מען זאל איהר ערלעדיגען דעם חוב, איז גראד געווען 5 מענער און 3 פרויען, האט מען פערשלאסען די טיר און אלע זענען זי בעפאלען אן מערדערליך געשלאגען, געזידעלט מיט די שענדליכסטע ווערטער און געשפיגען אין פנים אריין. אויף אזא ארט האט מען איהר ערלעדיגט דעם חוב. דאס בילד האט פונקט אויסגעזעהן, ווי מען האט אמאל זילבערשטיינ'ען דעם פאבריקאנט אויף אזא ארט געפייניגט.

אזוי ערלעדינט מען היינט חובות. מיט אכטונג

א. בלאשקאווסקי, פלאץ וואלנאשצי 10

„לינת הצדק" אין לאדז

צעגעלניאנא 53, טעל. 11-15.

אמבולאטאריום

פאר ארבייטענדער אינטעליגענץ און פאר דער אונפערמעגליכער בע-פעלקערונג, פון דער שטאט לאדז אהן אונטערשיד פון גלויבען.

אנהויבענדיג פון 12-טען מאי ד. י.

וועט זיין טעטיג פון 9 א זייגער פריה ביז 5 א זייגער אווענד.

ערטיילונג פון ערצטליכער הילף פון אלע ספעציאליטעטען:

קראנקהייטען:

אינערליכע, הערץ און לונגען, נערווען, אויגען, כירורגישע, פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע, אויערן, נאז, האלז, הויט און ווענערישע, דענטיסטיק.

אונטערזוכונג פון אלערליי אנאליזען. הייל-גאבינעט אויף א פיזיקאלישען אופן: קווארץ-לאמפ, דיאטערמיע, סאללוקס, עלעקטרישע בעדער א. ז. וו.

אבטיילונג פאר וויזיטען ביים דאקטאר אין שטוב 2 זל.
יויזיט פון דאקטאר ביים קראנקען . . . . 3,50 „
בעשטראהלונג מיט א קווארץ-לאמפ . . . . 1 „

דענטיסטישע בעראטונגען אומזיסט.

נעהערע אינפארמאציעס ערטיילט דער סעקרעטאריאט.

שבועה דאורייתא

צוליב א סומע פון 134 זל. וועט מיטוואך דעם 15 מאי ד. י. 10 א זייגער פריה שווערען אין דער אלטשטעטישער שוהל וואלבארסקא 20 דער אייגענטימער פון דער חברה אלעקסאנדראוו-סקי 51 מענדל מילענבערג לויט אן-אורטייל פון היגען געריכט

דוד ווייסבארד
סאלנא 11

Dr. med. ALBERT GOTLIB

פיעטריקאווער 26, טעל. 50-77.

אקושער און ספעציאליסט פון פרויען-קראנקה, נעהמט אן פון 4 ביז 7 אווענד. 340

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87

ספעציעל ארצט פאר הויט און ווענע-רישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנד-לונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8–10 פריה, 12–2 נ.מ. און פון 4–8 אווענט

נאך קורצע און שווערע ליידען איז פרייטאג, ל' דר"ח ניסן תרפ"ט געשטארבען אין עלטער פון 62 יאהר אונזער הייסגעליבטער פאטער, שוויגערפאטער ברודער און אנקעל

נ"ע

יהודה מאיר לינדעמאן ב"ר מרדכי הכהן ז"ל

(מעיר סאבאטע)

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 12-טען ד. ח. 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז בזשעזשינער 21, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

היינט, זונטאג, 1 א זייגער בייטאג צו דער ערשטער שמערצליכער יאהרצייט קומט פאר אויפ'ן בית החיים די ענטהילונג פון דער מצבה פון אונזער אונפערגעסליכער מוטער

נ"ע מרים וויגאצקא

וועגען וואס עס טיילען מיט אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע

די פאמיליע.

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג!

די מינדערהייטס=פראגע

לויט'ן מעמאריאל פון פוילען, גריכענלאנד, רומעניען, טשעכיען און יוגאסלאוויען

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש). די בעלגראדישע צייטונג „פאליטיקא" האט פערעפנטליכט דעם טעקסט פון מעמאריאל, וואס די רעגירונגען פון פוילען, גריכענלאנד. רומעניען, טשעכאסלאוואקיען און יוגאסלאוויען האבען צוגעשיקט דעם „קאמיטעט פון 3" אין לאנדאן, וועלכער דארף צושטעלען א בעריכט דער פעלקער-ליגע וועגען דער מינדערהייטס-פראגע.

דער מעמאריאל טרעט ארויס געגען דער ענדערונג פון דער מינדערהייטס-פראצעדור, וואס איז פארגעלעגט געווארען אין גענף דורך די דעלעגאטען פון דייטשלאנד און קאנאדע. די אנקלאגען, ווערט געזאגט אין מעמאריאל, קומען פון אויסלאנד און האבען דעם ציל צו פיהרען פראפאגאנדע געגען די מלוכות. דער מינדערהייטס-שוץ איז פאר זיי א מיטעל צו אגיטאציע און ארויסצורופען אונרוהיגע שטימונגען אין דער פאליטישער סיטואציע. דער מעמאריאל דריקט אויך אויס די איבערצייגונג, אז די פעלקער-ליגע וועט דערמאהנען די מינדערהייטען, אז זייערע פליכטען זענען פונקט אזוי הייליג ווי זייערע רעכט. די מינדערהייטען מוזען זיין לאיאל און טריי דער מלוכה, צו וועלכער זיי געהערען, שוינען זייער רעכט און ערפילען זייערע פליכטען.

די דערמאהנטע מלוכות שטעלען צום סוף פעסט, אז זיי געפינען פאר בערעכטיגט צו מאכען די דאזיגע אנווייזונגען, ווייל די מלוכות, וואס האבען אונטערגעשריבען די מינדערהייטס-טראקטאטען זענען שוין איבערגעשריטען אפילו זייערע פערפליכטונגען אין דער הינזיכט פון דער פראצעדור.

ערב די וואהלען אין ענגלאנד
פונאנדערגעלאזט דעם פארלאמענט

לאנדאן, 11 (אטע) נעכטען איז פארגעקומען די לעצטע זיצונג פון איצטיגען ענגלישען פארלאמענט. ס'איז אדורכגעלייענט געווארען די טראן-רעדע פון ענגלישען קעניג. דער קעניג ווייזט אן אויף די גוטע בעציהונגען פון ענגלאנד מיט אנדערע מלוכות און אויף דעם פערבעסערען זיך פון די אינערליכע בעציהונגען פון ענגלאנד.

לאנדאן, 11 (ספ.טעל.) דער קעניג האט אונטערגעשריבען דעם דעקרעט פונאנדערצולאזען דעם ענגלישען פארלאמענט צוליב דעם פערענדיגען זיך פון דער קאדענץ.

פוילישע סטודענטען אין אויסלאנד
וועלען בעקומען באהן=הנחות

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) סטודענטען, פוילישע בירגער, וועלכע שטודירען אין אויסלאנד, וועלען פון היינט אן, אויפ'ן גרונד פון ספעציעלע צייגנישען קענען בעקומען באהן-הנחות אויף פסח, ווייהנאכטען און אויף זומער-פעריען.

גרויסע פייערליכקייטען אין רומעניען

ב ו ק א ר ע ש ט, 11 (ספ. טעל.) היינט האבען זיך אנגעהויבען די פייערליכקייטען אין צוזאמענהאנג מיט'ן 10-יעהריגען יובילעאום פון דער ענטשטעהונג פון גרויס-רומעניען. אינ'ם צוג האט אנטיילגענומען דער קעניג מיכאיל, קעניגין מאריא, דער רעגענטען-ראט און דער מיניסטארען-ראט.

צוזאמענפאהר פון סטזשעלעץ

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) מארגען קימט פאר אין ווארשא דער צוזאמענפאהר פון „סטזשעלעץ", איצט איז שוין בעוואוסט, אז אויפ'ן ארט פון לאנגיאהריגען פרעזעס דלוסקי וועט איצט געוועהלט ווערען שטראשעווסקי. אויפ'ן ארט פון קאמענדאנט קאל — גענעראל ראזען.

פארזיצענדער פון דער סאוויעטישער האנדעלס-מיסיע
וועגען פויליש=סאוויעטישע האנדעלס=בעציהונגען

וו א ר ש א, 11 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער פארזיצענדער פון דער סאוויעטישער האנדעלס-מיסיע אין פוילען, פאפאוו האט ערקלערט, אז די סאוויעטיש-פוילישע האנדעלס-בעציהונגען ענטוויקלען זיך נארמאל. א סימן דערצו זענען די לעצטע קניות אין לאדז. אויך ווייטער וועט די סאוויעטישע מיסיע איינקויפען פערשידענע סחורות אין פוילען.

Proszek Regera

sam pierze!

przewyższa jakościowo nawet najlepsze zagraniczne proszki do prania.

Cena

85 groszy

ערב דער ענטשיידונג
אויף דער ענטשעדיגונגס=קאנפערענץ

בערלין, 11. (ספ. טעל.) רער רייטשער רעגענט ד"ר שאכט האט אפגעהאלטען א וויכטיגע קאנפערענץ מיט'ן פארזיצענדען פון דער ענטשעדיגונגס-קאנפערענץ אווען יונג. ד"ר שאכט האט צוריקגעצויגען זיינע פארבעהאלטען צו דעם קאמפראמיס-פראיעקט פון יונג'. דאס איז געשעהן צוליב דעם וואס אמעריקא און ענגלאנד האבען אנגענומען דעם ראזיגען פראיעקט. מ'ווארט נאר אויף דער הסכמה פון פראנקרייך.

נייע ערדציטערניש
אין פערסיען

בערלין, 11. (ספ .טעל.) „יונייטעדפרעס" מעלדעט פון טעהעראן, אז אין דער פראווינץ קאראסאן איז פארגעקומען א נייער גרויסע ערדציטערניש, וועלכע האט אפגעמעקט פון דער אויבערפלעך 100 דערפער. צוליב דער ערד-ציטערניש איז ענטשטאנען א שפאלט פון 16 קילאמעטער און די ברייט 800 מעטער.

מוסאליני פאהרט קיין קאנסטאנטינאפאל

לאנדאן, 11. (אטע) אין חודש יולי קומט מוסאליני קיין קאנסטאנטינאפאל, וואו ער וועט זיך טרעפען מיט קעמאל-פאשא.

גאז=אויפרייס
מיט 30 מענשליכע קרבנות

בערלין, 11. (א.ח.) א היגע פרעסע-אגענטור טיילט מיט וועגען א גאז-אויפרייס אין א כעמישער פאבריק אין סאלווי נישט ווייט פון ניו-יארק. דרייסיג ארבייטער זענען פערגיפטעט געווארען, די גאזען האבען אויך פערגיפטעט א טייל פון דער שטאט.

4000 בעאמטע פאר'ן געריכט
פאר בענעהן מיסברויכען

בעלגראד, 11. (אטע) דאס געריכט האט צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט 4000 בעאמטע פאר פערשידענע מיסברויכען, ווי בעקאנט האט ושליוקאוויטשס רעגירונג זיך געשטעלט פאר אן אויפגאבע צו קעמפען מיט דער קארופציע צווישען די בעאמטע, דער ראזיגער קאמף ווערט איצט ענערגיש דורכגעפיהרט.

א יודישע שוהל א מוזיי פאר פראלעטארישער קונסט

כאבאראווסק, (יטא") די געוועזענע כאבאראווסקער יודישע שוהל וואס איז געבויט געווארען אין יאהר 1904, דורך יודישע זעלנער בעת דער רוסיש-יאפאנישער מלחמה און איז פאריגען יאהר רעקווירירט געווארען, איז איצט פערוואנדעלט געווארען אין א מוזיי פון פראלעטארישער קונסט.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז פרייטאג דעם 10-טען מאי ד. י. געשטארבען אין עלטער פון 68 יאהר אונזער לאנג-יעהריגער מיטגליד

ר. ע. יעקב אליעזר שטראה

צו דער לויה, וועלכע קימט פאר היינט, זונטאג, דעם 12. מאי, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, זגערזשער 8, ווערען אלע מיטגלידער געבעטען פינקטליך צו קומען, כדי דעם פערשטארבענעם אפצוגעבען דעם לעצטען כבוד

די פערוואלטונג פון רעסטאראטארען און ביר-האלע-בעזיצער-פעראיין

Park Juljanów

פון 5-טען מאי ד. ה. איז געעפענט פאר'ן געעהרטען פובליקום פון 8 פריה ביז 10 אוועגד.

אויפ'ן ארט: קאוויארניע–צוקערניע, לודקעס, הושטאוויקעס, טאנץ-זאל, שיס-בודע או"וו. צו די טענץ שפילט צו א בלאז-ארקעסטער פון י.ק. פאזנאנסקי

בעמ.: דער בופעט איז רייך פערזעהען מיט קאלטע און הייסע געטרענקע און געפינט זיך אונטער א פאכמענישער ליטונג.

7192

איינגאנג פאר דערוואקסענע 60 גר.

פאר יוגענד — 30 גר.

Dr. med. L. Pikielny

ארצלאג

ספעציעל ארצט פאר נירי בלאזן-און הארן - קראנק

NAWROT 8

tel. 19-90

עמפפאנגט פון 4–7 אוו. נעמט אויך אן אין דער לעטשניצע „Zdrowie" נאוואמיעסקא 3 פון 12½ ביז 2 זייגער נאכמ.

מעדלעך

צו נייהען

און מעדליך צום אויספערטיגן וועש ווערען געזוכט ביי

דימענשטיין

נאוואמיעסקא 7

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 26-02

אינערליכע קראנקהייטען. ספעציעל פאר לונגען-און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען און קינסטליכע אין דער היים פון 3–5 נאכמיטאג.

פרעשער

פערשידענערליי

אין א גרעסערן קוואנטום אפצוגעבען. גצוואויר ווערען אין אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט".

אנ'אנגעזעהענע געז. אינסטיטוציע זוכט

א ביורא=לייטער

גאזשע 400 זל. מאנאטליך. עס פאדערט זיך קענטניש פון דער לאנד און יוד. שפראך, ווי אויך אריענטאציע אויף ארגאניזאציאנעלע און שטייערגעביטען. אפערטען אין אדמ. אונטער „Z. R."

LEKARZ DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 08-31.

...יילט גאנץ פערנאכלעסיגטע צייהן- און מונד ...אנקהייטען, צאהן - ציהונג אהן שמערצען, הייל... ...יט ליכט - בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע צייהן.

נעהמט אן פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען.

פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

איינענע פראצאהניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: תקלעדקעס אויף פלאטפוסען, קונסט ליבע פיס, גארסעטען א. ז. ח.

עמפפאנגט פון 5–7 אין אווענד.

וואארנונג!

אזוי ווי ס'האבען זיך בעוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פעלד=בעטען, מאך איך בעקאנט דאס געעהרטע פובליקום, אז די

עכט= פאטענטירטע בעטעז עכט= פאטענטירטע

זענען פערזעהען נאר מיט דער שוץ-מארקע

PALMA-PATENT

פאר וועלכע מיר זענען פעראנטווארטליך ביז 3 יאהר.

— צו בעקומען אין אלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ניקעל=בעטען, אמעריקאנקעס,

ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך,

טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך

מעטער=מאס, אויף רעדלעך.

מאטראצען געבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע קאזעטקעס און טאפטשאנעס

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאלאווע-בעט. 14 זל.

רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס=פרייזען. זעמטליכע רעפעראטורן.

הורט לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. דעטייל

פון יוד. אינוואלידען, אלמנות און יתומים-פעראיין

היינט, זונטאג, דעם 12. מאי, 5 א זייגער נאכמ קומט פאר אין אייגענעם לאקאל אויף שענקיעוויטש 3/5 די ערשטע

גענעראל=פערזאמלונג

אין פאל ווען עס וועט נישט זיין קיין קווארום, קומט פאר די פערזאמלונג אין צווייטען טערמין דעם זעלבען טאג 7 אין אווענד.

אלע רעגיסטרירטע מיטגלידער ווערען געבעטען צו קומען.

7122 — די פערוואלטונג.

די דענערווירונג אין קאונא
צוליב'ן אטענטאט אויף וואלדעמאראס'ן

קאונא, 11. (ספ. טעל.) די אויספארשונג פון דעם אטענטאט אויף וואלדעמאראס'ן האט אנגענומען א גאנץ קאנדערע ווענדונג. ס'ווייזט זיך אויס, אז דעם אנפאל האבען נישט געמאכט פלעטשקאטיס אנהענגער, וועלכע געפינען זיך אויסער די גרעניצע פון פוילען. נאר איז ארגאניזירט געווארען אין לאנד דורך די אפאזיציאנעלע פאר־טייען.

וואלדעמאראס זאל האבען בעקומען פאר דעם אנפאל א דראהונגס־בריף אז אויב 4 ליטווינער, וועלכע זענען צוזאמען מיט'ן אויטא ארעסטירט געווארען נעבען שאוועל, וועלען נישט בעפרייט ווערען, וועט וואלדעמאראס בעצאהלען מיט'ן לעבען. ביז דעם קומען פאר ווייטערדיגע ארעסטען. מען ארעסטירט אהן שום בעגרינדונג און פערדאכט. די גרויסע בעאונרואיגונג האט ארויסגערופען דאס פלוצלינגע פערשוואונדען פון געוועזענעם שעף פון גענעראל־שטאב גענעראל פלעכאוויציוס. ס'איז מעג־ליך אז ער איז ארעסטירט געווארען און זיצט אין טורמע.

דער „סאציאלדעמאקראטאס“ אין ריגא שרייבט אז וואלדעמאראס האט אליין ארגאניזירט דעם אנ־פאל אויף זיך, כדי אזוי ארום זיך צו ראטעווען פון וואקעלדיגען אויטאריטעט. די צייטונג מאכט אנאלאגיע צווישע די א־ענטאטען אויף מוסא־ליני און וואלדעמאראס'ען.

די קאונער רעגירונג האט ארויסגעשיקט א נאטע צו דער לעטישער רעגירונג מיט א פאדער־ונג צו בעשטראפען דעם רעדאקטאר פון „סאציאלדעמאקראטאס“ פאר בעליידיגען וואלדעמא־ראס'ען.

דער מלוכה־פרעזידענט האט נישט געשיקט קיין בעגריסונג צו וואלדעמאראס'ן צוליב זיין ניצול ווערען פון טויט. פון דעם זעהט מען ווי שארף עס זענען די חלוקי־דעות אין די רעגירונגס־ספערען.

בערלין, 11־ (א־ע). דער הויפט־פערדאכט אין אויספיהרען דעם אטענטאט אויף וואלדעמא־ראס'ן פאלט אויף דעם סטודענט וועסיליוס, וועל־כער געהערט צו די פאלקס־סאציאליסטען. אין צוזאמענהאנג מיט'ן ארעסט פון טעכ־[illegible] האט די פאליציי ארעסטירט 4 סטודענטען, וועלכע געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי.

בערלין, 11. (ספ. טעל.) וואלף־ביורא טיילט מיט, אז צווישען די ארעסטירטע אין קאונא גע־פינט זיך איינער וועלכער האט אנטיילגענומען אין אטענטאט. די אויספארשונג ווערט געהאלטען שטרענג בסוד.

ארעסטען צווישן יודישע סוחרים אין כארקאוו

כארקאוו, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש) די ג.פ.או. האט אדורכגעפיהרט א רייה ארעסטען פון יודישע סוחרים, וועלכע זענען בעשולדיגט גע־ווארען אין טרייבען שפעקולאציע. דורך דער פער־מיטלונג פון עטליכע בעאמטע האבען די סוחרים ארויסבעקומען פון צענטראלען ארבייטער קאא־פעראטיוו מעהל, זייף און טעקסטיל־סחורות. פאר זיי האבען די יודען געצאהלט מיט פארמלחמה'־דיגע גאלד־מטבעות, וואס די יודען האבען גע־זאלט האבען בעהאלטען אין די תפילין.

לארד טשענסלאר פאהרט קיין גענף
אפגעבען א בעריכט וועגען דער לאגע אין ארץ־ישראל

ירושלים, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער פערבאנד פון די אויסלענדישע קארעספאנדענטען אין ארץ־ישראל האט איינגעארדענט אן אויפנאה־מע פאר לארד טשענסלאר, דער נציב העליון האט דערקלעהרט, אז דעם 22 יוני פאהרט ער אפ קיין איירופא, וואו ער וועט אנטייל נעהמען אין די זיצונגען פון דער מאנדאט־קאמיסיע ביים פעלקער־בונד און וועט דארט געבען ערקלעהרונגען וועגען דער לאגע אין ארץ־ישראל.

די „שטאלהעלמער“ האבען מורא
און בעטען שוץ ביי דער פאליציי

דאנציג, 11. (יט"א טעלעגראפיש) דער קאנגרעס פון די „שטאלהעלמער“, וועלכער איז פערוועהרט געווארען אין דאנציג, קומט איצט פאר אין קעניגסבערג. די לייטונג פון קאנגרעס האט זיך געווענדעט צו דער פאליציי צו שיצען דעם קאנגרעס, ווייל די אנטי־קאנגרעס־שטימונג איז א גרויסע. די פאליציי האט פעראָרדענט, אז דער קאנגרעס זאל זיין א געשלאסענער און קיין עפענטליכע זיצונגען זאלען נישט פארקומען.

מלחמה אדער שלום?
מיינונג פון אויסערן־מיניסטער זאלעסקי

לאנדאן, 11 (ספ.טעל.) א לאנדאנער פרעסע־אגענטור האט אנגעשריבען אן אנקעטע אויף דאס טעמא „מלחמה אדער שלום“? צווישען אנדערע אנגעזעהענע מלוכה־מענער האט אויף דער אנקעטע אויך געענטפערט דער פוילישער אויסערן־מיניסטער זאלעסקי, דער מיניסטער שרייבט: אין דער גאנצער וועלט רעדט מען וועגען שלום, ווייל די מענשהייט איז מיד פון דער מלחמה. נישטא שוין היינט קיין אפגעשלאסענע מלוכות. קיין מלוכה קען שוין נישט לעבען פאר זיך אליין, אלע פעלקער פון דער וועלט מוזען היינט צוזאמענלעבען צווישען זיך. פון דער פראק־טיק און איבערלעבונגען פון דער וועלט־מלחמה און נאך־מלחמה'דיגען קריזיס מוז יעדער פאליטי־קער, יעדער מלוכה מאן, יעדער בירגער ארויסדרינ־גען דעם געבאט: מיר מוזען ארבייטען פאר'ן שלום! עס עגזיסטירט שוין איצט א רייה אפמא־כען, וועלכע פערזיכערען דעם שלום, אין אונזערע אייגענע הענד ליגט דער גורל פון שלום.

די נייע רעליגיאנס־געזעצגעבונג אין איטאליע.

רוים, (יט"א) אין פאשיסטישען פארלאמענט זענען אריינגעטראגען געווארען א רייה געזעץ־פראָ־יעקטען וואס רעגולירען די לאגע און די בעציהונ־גען פון דער קאטוילישער און נישט־קאטוילישער רעליגיעס אין איטאליען. לויט'ן געזעץ פון יאהר 1848 איז פראקלאמירט געווארען די טאלעראנץ לגבי די נישט־קאטוילישע רעליגיעס. לויט די נייע געזעצען זענען די דאזיגע רעליגיעס אפיציעל אנער־קענט געווארען דורך דער מלוכה. די בעשטימונג פון די גייסטליכע פון די נישט־קאטוילישע רעלי־גיעזע געמיינשאפטען דארף בעשטעטיגט ווערען דורך דעם יוסטיץ־מיניסטעריום. די רעליגיאנס־אנגעהער־ריגקייט האט נישט קיין שום איינפלוס אויף די ציווילע און פאליטישע רעכט פון די בירגער. די נישט־קאטוילישע עלטערען האבען דאס רעכט צו בעפרייען זייערע קינדער פון רעליגיאנס־אונטער־ריכט.

דער נייער הייראטס־געזעץ אנערקענט אויך אין נעגענזאץ צו די ערווארטונגען די יורידישע גיל־טיגקייט נישט נאר פון קאטוילישען רעליגיעזען הייר־ראט נאר אויך פון יודישען קרושין־אקט, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אין שוהל. דאגעגען דער גט — דארף בעשטעטיגט ווערען דורך דעם ציוויל־געריכט, דערביי אבער ווערען נישט אנגעווענדעט די יודישע דינים אזוי ווי די פארשריפטען פון דער קאנאנישער געזעצגעבונג. די געזעצען בעהאנדלען אויך די פראגע פון קירכען־איינענטום.

דער אלגעמיינער כאראקטער פון די נייע פא־שיסטישער רעליגיאנס־געזעצען איז נישט אנטי־קלעריקאל, דאך ווערט אפגעהיט די סוברענע רעכט פון דער מלוכה וואס עס ווערט אין די קאטוילישע קרייזען ערקלערט אלס פועל־יוצא פון דער השפעה פון די „מאסאנישע עלעמענטען“ אין די פאשיסטישע רייהען.

די בעקאנטע איטאליענישע צייטונג „רזואר־נאלע ד'איטאליא“ פערעפענטליכט א רייהע אינטער־וויאוען מיט די פארשטעהער פון די נישט־קאטוי־לישע רעליגיאנס־געמיינשאפטען. הרב סאצערדא־טי דריקט אויס אין דעם אינטערוויאו זיין צופרי־דענהייט אין די נייע רעליגיאנס־געזעצען, לויבענדיג די שארפזיכטיגקייט און פעהיגקייט פון „איל דוטשע“ וועלכער האט בעוויזען צו בעפרידיגען אלע רעלי־גיאנס־געמיינשאפטען.

די קאטאליקען דריקען אויס זייער אונצו־פרידענהייט מיט די נייע געזעץ־פראיעקטען, אנ־ווייזענדיג, דאס עס ווערט דאך אנערקענט די גיל־טיגקייט פון נישט־קאטוילישע הייראטען, עס זענען ערלויבט גט'ן בעת די קאטאליקען האבען געהאפט דאס גט'ן וועלען אין איטאליען פולשטענדיג פער־באטען ווערען, אין די קאטוילישע קרייזען איז מען אויך פערוואונדערט צוליב די ברייטע רעכט, פון די נישט־קאטוילישע רעליגיאנס־געמיינשאפטען, וואס האבען ערווארבען די לאגע פון אפיציעל־אנערקענטע און נישט נאר־טאלערירטע רעליגיעס.

געשלאסען די ארץ־ישראל־אויס־שטעלונג אין תל־אביב
200,000 פערזאן האבען בעזוכט די אויסשטעלונג

ירושלים, (י.ט.א.) אין תל־אביב איז פאר־געקומען די פייערליכע שליסונג פון דער גרויסער ארץ־ישראל'דיגער און נאהענט־מזרח'דיגער אויס־שטעלונג, וואס איז אדורך מיט גרויס ערפאלג.

אויף דער שליסונג־פייערונג האט געהאלטען א גרויסע רעדע דער ציוויל־סעקרעטאר פון דער ארץ־ישראל רעגירונג ה' לוק, וועלכער האט ער־קלערט דאס יעדעס פארטגעשריטענע לאנד וואלט געקאנט זיין שטאלץ מיט אזא דערגרייכונג, ווי די דאזיגע אויסשטעלונג די ענטוויקלונג פון דער ארץ־ישראל אינדוסטריע איז וואונדערפול.

דער בירגערמייסטער פון תל־אביב מ. דיזענ־גאף האט אין זיין רעדע ערקלערט, דאס די אויס־שטעלונג איז בעזוכט געווארען דורך א רעקארד־צאהל פון 200,000 פערזאן. די 300 פירמען, וואס האבען זיך בעטייליגט אין דער אויסשטעלונג האבען פערקויפט סחורות פאר 40,000 פונט, חוץ דעם האבען א רייהע אויסלענדישע פירמען גע־מאכט בעדייטענדע בעשטעלונגען.

די אויסשטעלונג האט בעוויזען א גרויסען פארשריט פון דער ארץ־ישראל אינדוסטריע, הויפט זעכליך פון טעקסטיל, מעבעל און לאנדווירטשאפט־ליכע אויסארבייטונגען, ווי אויך זייף, שוועבעלעך, טאבאק, שאקאלאד און דאמען־טאשען, וואס קע־נען קאנקורירען אפילו מיט פאריזער אויסארביי־טונגען. אויף דער אויסשטעלונג האט געהערשט א מוסטערהאפטע ארדנונג וואס איז אפגעהיט גע־ווארען דורך די מיטגלידער פון „ברית טרומפעל־דאר“ און פון ספארט־קלוב „הפועל“ אין תל־אביב.

ביים אויפשטעלען די אויסשטעלונג זענען גע־ווען בעשעפטיגט 1200 ארבייטער און אנגעשטעל־טע. די אויסשטעלונג האט געבראכט 160000 פונט הכנסה. דער ריינער ריוח בעטרעפט 10 פראצ. פון דער סומע די הכנסה איז פערטיילט געווארען צווישען דער „מסחר ותעשיה קאמפאני“, וואס האט טעכניש ארגאניזירט די אויסשטעלונג און דער „יודעא ענשורענס קאמפאני“, וואס האט ערטיילט דעם פלאץ און בנינים פאר דער אויסשטעלונג.

דער איניציאטאר פון דער אויסשטעלונג איז דער דירעקטאר פון „יודעא קאמפאני“ ה' שווארק.

ענציקלאפעדיע פון אונגארישן יודענטום
די אונגארישע וויסענשאפטליכע אקאדעמיע צעהלט 49 יודישע מיטגלידער

בודאפעשט, (י.ט.א.) דא איז ערשינען אן ענציקלאפעדיע פון אונגארישען יודענטום א. נ. „מאדזשאר זשידא לעקסיקאן“, וואס איז פערפאסט געווארען דורך פעפער אוזשוואר.

דאס בוך ענטהאלט א רייכען מאטעריאל וועגען די לייסטונגען פון די אונגארישע יודען פאר דער אונגארישער קולטור און בעהאנדעלט פילזייטיג דעם גאנצען קאמפלעקס פון דער יודען־פראגע, אילוסטרירענדיג דאס אלץ מיט פיל היס־טארישע דאטען און פאקטען.

דאס בוך ענטהאלט אויך די ביאגראפיעס פון די וויכטיגסטע יודישע פערזענליכקייטען, פאליטי־קער און געלעהרטע, רבנים, היסטאריקער, דאק־טוירים א. א. וו. ווי אויך פיל אונגארישע גייסט־ליכע פון יודישער אפשטאמונג.

לויט דער דאזיגער ענציקלאפעדיע צעהלט די אונגארישע וויסענשאפטליכע אקאדעמיע 49 יודישע מיטגלידער.

א טויטער קערפער אין א באגאזש־פעקעל

בעלגראד, 11. (ספ. טעל.) אין דער באגאזש־אפטיילונג אויפ'ן וואקזאל אין נישו איז ענטדעקט געווארען אין א זאק א מענשליכער קער־פער פון א מאנספערשוין אהן קאפ און פיס. דער זאק איז אפגעשיקט געווארען פון בעלגראד אויפ'ן אדרעס פון א געוויסען ד"ר פאוולאוויטש.

ענדעקעס מאכען בעמיהונגען
צונויפצורופען א סעסיע פון סיים

ווארשא, 11. (טעלעפאניש). דאס פרעזי־דיום פון ענדעקישען סיים־קלוב האט אויף דער נעכטיגער זיצונג אנערקענט, אז ס'זענען פערהאן זעהר וויכטיגע סיבות צונויפצורופען א סעסיע פון סיים און סענאט. צו דעם צוועק האט דאס פרע־זידיום בעשלאסען אונטערצונעהמען שריט, כדי אז א סעסיע זאל צונויפגערופען ווערען.

דער דירעקטאר פון דער קא־לישער סוחרים־באנק
זיך אליין צוגעשטעלט צום אויספאר־שונגס־ריכטער.

קאליש, 11 (טעלעפאניש) בשעתו זענען געווען זעהר סענסאציאנעל די מיסברויכען אין דער קאאפעראטיווער סוחרים־באנק אין קאליש. דער הויפט־שולדיגער אין די מיסברויכען איז געווען דער דירעקטאר פון דער דאזיגער באנק מייזנער, וועלכער איז ענטלאפען קיין אויסלאנד. נעכטען האט מייזנער פלוצלינג זיך אליין געמעלדעט צום אויספארשונגס־ריכטער, ער איז תיכף איינגעזעצט געווארען אין טורמע. ער ווערט בעשטראפט אין מיסברויכען אין דער הויך פון 100 טויזענד זלאטעס.

א שארפער פראטעסט געגען בעשטימען א משומד
אלס יודישען פארשטעהער

פראג (יט"א) דער לאנד־פערבאנד פון די יודישע קהלות אין מעהרען האט, ווי בעקאנט, געפאדערט צו שאפען א 3־פערזאניגע יודישע פארשטעהערשאפט אין לאנד־שול־ראט. די טשע־כישע רעגירונג האט אין געגענזאץ צו דער פאָ־דערונג בעשלאסען צו בעשטימען א געטויפטען יוד אלס פארשטעהער פון שול־ראט. דער לאנד־פערבאנד פון די יודישע קהלות האט אנגענומען א שארפען פראטעסט געגען דעם דאזיגען אויס־טערלישען בעשלוס פון דער רעגירונג.

אנפיהרענדער יודישער קא־מוניסט
איז בעגאנגען זעלבסטמארד

מאסקווא, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין סעוואסטאפאל איז בעגאנגען זעלבסטמארד דורך דערשיסען זיך דער אנגעזעהענער יודישער קאמו־ניסטישער טוער, מיטארבייטער פון „אקטיאבר“ יאשקא גאלדמאן. די סיבה פון זעלבסטמארד איז נישט בעקאנט.

מאקסים גארקי וויל נישט אינ־טערווענירען לטובת טראצקי'ן

מאסקווא, (י.ט.א.) לעוו טראצקי האט זיך געווענדעט פון קאנסטאנטינאפאל מיט א ביטע צום בעריהמטען רוסישען שרייבער מאקסים גארקי, ער זאל אויסווירקען ביי דער איטאליענישער רע־גירונג אן ערלויבניש פאר טראצקי'ן זיך צו בעזע־צען אויף קאפרי. מאקסים גארקי האט זיך אפ־געזאגט צו בעפרידיגען די דאזיגע ביטע.

בודאפעשטער יודישע קהלה גרינדעט א קולטור־הויז
אויפ'ן נאמען פון דר. הערצל

בודאפעשט, 11. (יט"א) די פערוואלטונג פון דער היגער יודישער קהלה האט בעשלאסען אויפצושטעלען א יודישעס קולטור־הויז צום אנ־דענקען פון דר. טעאדאר הערצל אין צוזאמענהאנג מיט'ן 25־יעהריגען יאהרצייט פון זיין טויט.

דאס קולטור־הויז וועט געשטעלט ווערען אויף א פלאץ נישט ווייט פון דער כאר־שוהל אין שכנות פון הויז, וואו הערצל איז געבוירען געווארען. אין דער נאהענט איז אמאל געשטאנען אויך מאקס נארדוי'ס געבורטס־הויז. עס ווערט דעריבער גע־פלאנט איינצוריכטען אין קולטור־הויז מוזעאום־אפטיילונגען, געווידמעט דר. הערצל און מאקס נארדוי.

יאָרג. — 12 מײַ 1929

„נײַער פאָלקסבלאַט“

יאָרג. — 12 מײַ 1929

סיגנאַלען
פון אונטערגעהענדיגע שיפען

„מע זהונגערט!“ — אָט דאָס איז דער גרוס וואָס מיר קריגען יעדען טאָג פון די יודישע שטעט און שטעטלעך.

זינט דער מלחמה, וואָס האָט צעטיילט און צער־שניטען איירָאָפּאַ אויף אַ סך קליינע מדינהלעך, מיט בעזונדערע רעגירונגען, קאָנען די יודישע קהי־לוה צו זיך נישט קומען.

דאָס יודישע פאָלק, וואָס האָט אַרויסגעגעבען די בעסטע טעאָרעטיקער וועגען דער וויכטיגקייט נאַציאָנאַלער אומאָפּהענגיגקייט און די איבערגעגע בענסטע קעמפער פאַר דער נאַציאָנאַלער פרייהייט איז איצט אַליין אויף גרויסע צרות, נאָכדעם ווי דער אידעאַל, פאַר וועלכען ער האָט געקעמפט און איינגעלעגט וועלטען, איז פערווירקליכט געוואָרען.

פערשידענע טיילען פון יודישען פאָלק זענען פערשפּאַרט אין די פערשידענע מלוכות, פון וואַנען מען קאָן נישט אַרויס און וואוהין מען קאָן נישט אַריין. אויף יעדע פיר איילען — אַ גרעניץ מיט פּאַספּאָרטען, מיט וויזעס, מיט טאַריפען, מיט כאַל־דאַטען און ביקסען... דער הויפּט־קוואַל, פון וואַ־נען דאָס יודישע פאָלק האָט אין פערלויף פון יאָהר הונדערטער געצויגען זיין חיונה — דער האַנדעל — איז כמעט אינגאַנצען פערשטאָפּט געוואָרען. דער האַנדעל מוז זיין פריי. ער טאָר נישט ווערען בע־שרענקט אין זיין בעוועגונג. פרייהייט פאַר'ן האַנ־דעל איז ווי לופט פאַר אַ לעבעדיגער בעשעפעניש. ווי איז אָבער איצט מעגליך זיך צו בעשעפטיגען מיט האַנדעל, ווען גאַנץ איירָאָפּאַ שטעלט מיט זיך פאָר אַ בעוואָפענטען לאַגער און יעדע מדינה — אַ יריחו, וואָס איז פערשלאָסען און פערריגעלט פון אַלע זייטען?

אין די יאָהרען, ווען אַלץ געהט כשורה, ווען עס קומען נישט פאָר קיין אומערוואַרטעטע שטע־רונגען, זענען אויך די יודישע פרנסות די מאָגערסטע און די ערגסטע. אַ חוץ וואָס די פרנסות גיבען נישט גענוג אויף צו מאַכען אַ לעבען, זענען די יודען, אַלס שטאָט־מענשען, מחויב צו דעקען כמעט אַלע הוצאות פון דעם רעגירונגס־אַפּאַראַט. מיט די פויערים האָט מען מורא זיך איינצורייסען, די פוי־ערים בילדען דעם פונדאַמענט פון שטאַט. און די רע־גירונגס־לייט זוכען אַלערליי תחבולות אום אָט דער פונדאַמענט זאָל זיך נישט אָנהויבען צו טרייסלען. פאַלען אַלע לאַסטען אויף דער שטאָט און דער יוד איז דאָס דער יעניגער וואָס מוז שוין פון זיינע קליינע רווחים אָפּגעבען דעם גרעסטען חלק, אום אויפצו־האַלטען די שטאַטס־געוואַלט. ביי אַזעלכע בעדינ־גונגען קאָן דער יוד מעהר ווי ברויט און גרויפען נישט האָבען.

דאָס איז, ווען דאָס לעבען פליסט כלומרשט נאָרמאַל.

קומט אָבער צו אַ זייטיגע, אַן־אומערוואַרטע־טע אַנשיקעניש, וואָס שטערט דעם עקאָנאָמישען גלייכגעוויכט — דאַן ווערט די לאַגע פון די יו־דען אַ שרעקליכע, אַ קאַטאַסטראָפאַלע. אזא קאַ־טאַסטראָפע איז איצט געקומען אויף די יודען אין ליטאַ.

דער ליטווישער יוד איז בטבע נישט קיין מקבל. ער האָט נישט ליב זיך שטאַרק צו בע־קלאָגען אויף זיין מזל. ער איז געוועהנליך אַ שמח בחלקו. ער איז צו שטאָלץ אויסצוגיסען זיין האַרץ פאַר אַ צווייטען. כל זמן ער קאָן זיך האַלטען אויפ'ן וואַסער, שרייט ער נישט: העלפט! איז אָבער איצט געקומען אַ מוראדיגע הונגער־כוואַליע, וואָס דראָהט צו פערטרונקען ד' יאַ"ש אויך צרה'־דיגע עקזיסטענצען, און אַ דורכנעהמענדיגער הילפס געשריי הערט זיך פון דאָרטען.

עס איז היינטיגען יאָהר געווען אַ גרויסע אומ־געראָטעניש אין צפון־ליטע, און דער יוד, וואָס איז פון אייביג אָן דאָס כפּה־האַנדעל על כל צרה שלא תבוא, האָט פערלוירען דערביי זיין לעצטען ביסען ברויט.

די צאָהל יודישע נפשות, וואָס האָבען גע־ליטען פון דער אומגערעטעניש דערגרייכט עטליכע און זעכציג טויזענד. — דאָס איז אַנ'ערך 42 פּראָ־צענט פון דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג אין ליטאַ.

צוליב דעם שטילשטאַנד אין עקאָנאָמישען לע־בען זענען אויך די פאָלקס־באַנקען — די איינציגע פינאַנציעלע אינסטיטוציעס פאַר די ליטווישע יודען — אין גרויסע שווערקייטען. די צאָהל פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערט וואָס אַמאָל אַלץ גרעסער. אין דע־צעמבער 1928, איז די סומע פּראָטעסטירטע וועק סלען געווען אויף פיר הונדערט פּראָצענט מעהר ווי אין דעצעמבער פון 1927, די צאָהל באַנ־קראָטען האַלט אין איין וואַקסען — אין קורצען אין ליטאַ איז איצט אַנ'אמת'ער חורבן. מענשען בעוועגען זיך איבער די גאַסען ווי שאָטענס, הונ־געריג, פערחלשט, מיט אויסגעלאָשענע, וואַהנזי־ניגע אויגען און פערטריקענטע ליפּען.

עס פערשטעהט זיך, אַז יודען זענען נישט די איינציגע וואָס זענען רואינירט פון דער אומגע־רעטעניש. די קריסטען ליידען נישט ווייניגער. זיי האָבען אָבער אַ האָפנונג, אַז די רעגירונג וועט זיי קומען צו הילף. מען האָט זיי שוין פערשפּראָכען צו געבען זריעה פאַר פריהלינג, זיי וועלען דאַרפען ליידען, שווער ליידען, ביז דעם נייעם שניט. די יודישע פרנסות — אויב מען וועט זיי בעצייטענס

יודישער גענעראַל מאָנאַש
ווערט בעצייכענט אַלס דער גרעסטער אויסטראַליער

מעלבורן. (יט"א) צום אָנדענק פון די קריגס געפאַלענע סאָלדאַטען זענען דאָ פאָרגעקומען פייער־ליכקייטען, בעת וועלכער דער קאָמאַנדיר פון דער אויסטראַלישער אַרמיי, גענ. מאָנאַש (אַ יוד), איז געגאַנגען בראש פון אַ צוג פון 30 טויזענד געוו. קריגס־וועלנער איבער די גאַסען פון מעלבורן. די בעפעלקערונג האָט געמאַכט דעם פאָפּולערען גענע־ראַל זעהר הערצליכע אָוואַציעס. די צייטונגען רו־פען איהם דעם גרעסטען אויסטראַליער, צוו. אַנר. האָט זיך בראש פון צוג געפונען אויך דער יודי־שער פאָלקאָווניק האַראָלד קאָהען, וועלכער האָט זיך אויך זעהר פערדינט געמאַכט בעת דער מל־חמה. אַנ'ענליכע פייערונג איז אויך פאָרגעקומען אין סידניי מיט'ן אָנטייל פון 20 טויזענד געוו. קריגס־בעטייליגטע אונטער דער אָנפיהרונג פון יודישען גענעראַל ראָזענטאַל.

גענ. מאָנאַש האָט אויפגענומען דעם י.ט.א. פאָרשטעהער, וועלכער האָט איבערגעגעבען פּרטים ווע גען דער אויפנאַהמע, וועלכע מען האָט פאַר איהם צוגעגרייט, בעת זיין צוריקקעהר קיין אויסטראַל־יען נאָך דער מלחמה. ביי דער געלעגענהייט האָט גענ. מאָנאַש אָפּגעלייקענט די קלאַנגען, אַז ער זאָל זיך האָבען בעגעגענט מיט אַנטיסעמיטישע שטימונגען מצד אַ געוויסען טייל פון דער בעפעל־קערונג. אמת איז בלויז, האָט דער גענעראַל צוגע־געבען — אַז דעמאָלט האָט אין אויסטראַליען עקזיסטירט אַ קלוב, וועלכער האָט נישט אויפגענו מען קיין יודען פאַר מיטגלידער, דער קלוב האָט אָבער געוואָלט אויפנעמען אויסנאַהמסווייז איהם, גענ. מאָנאַש, אַלס מיטגליד, ער האָט אָבער דער־פון זיך אָפּגעזאָגט, נישט וועלענדיג זיין אין דעם פאַל אויסגעטיילט אַלס אויסנאַהם.

די בעוועגונג אָבצורייסען סיביר
פון רוסלאַנד

ענטדעקט אין ביראָ־בידזשאַן קוואַלען פון נאַטירליכע מינעראַל־וואַסער

כאַרבין, (יט"א) דער קאָמיטעט פון די רו סישע אמיגראַנטען „אָבלאַסטניקעס“ (אַ שטרעמונג אָפּצורייסען סיביר פון רוסלאַנד און צו פּראָקלאַ־מירען אַ זעלבסטשטענדיגע סיבירער מלוכה) האָט געעפענט זיין צענטראַל־זיץ אין יאַפּאַן און גע־שאַפען אַ נייע געזעלשאַפט אונטער'ן נאָמען „די נייע מזרח־אַזיע“ (סינ־סאָ־אָ־קאַי).

דער קאָמיטעט האָט אַרויסגעגעבען אַנ'אויפרוף צו די צוואַנציג מיליאָן סיבירער איינוואוינער, 4 מיליאָן כינעזער און זיבעציג טויזענד יאַפּאַנער.

זיי רופען זיי אַלע צו פעראייניגען זיך.

אַ נייער קוראָרט מיט קוואַלען פון נאַטיר־ליכע מינעראַל־וואַסער איז ענטדעקט געוואָרען אין ביראָ־בידזשאַנער ראַיאָן. דער קוראָרט געפינט זיך צווישען מיכאַילאָ־סעמיאָנאָווסקאָיע און יעקאַטערינאָ־ניקאָלסק און רופט זיך „וואָנצעלעוו“. דער בע וואוסטער קוראָרט „קולדור“ 30 קילאָמעטער פון סטאַציע ביראַקאַן געהט אויך אַריין אינ'ם בירא־בידזשאַנער ראַיאָן.

קערטש - הויפּט־שטאָט פון קומענדיגען יודישען ראַיאָן אין קרים

בערלין, (יט"א) אין סאָוויעטישען זשור־נאַל „אויפ'ן אַגראַר־פראָנט“ איז פערעפענטליכט געוואָרען אַנ'אַרטיקעל פון לאַרין וועגען דעם צו שטאַנד פון דער יודישער לאַנדווירטשאַפט אין ראַ־טען־פערבאַנד. לאַרין שרייבט, אַז די ראַטען־רע־גירונג פּלאַנט בעדייטענד צו פערברייטערען דעם נעץ פון די יודישע ישובים אין צפון־קרים און אַריבערטראָגען זיי אויך אין ביי־אָזאָווער טייל פון קובאַנער געביט. אין צענטער פון די יודישע ישובים וועלכע וועלען אויף אַזאַ אופן בילדען אַ בעזונ־דערען ראַיאָן וועט זיך געפינען די שטאָט קערטש, וועלכע וועט זיין די הויפּט־שטאָט פון געפּלאַנטען

נייעם יודישען ראַיאָן אין קרים.

ווייטער קריטיקירט לאַרין שאַרף דעם פּרוב צו בעזעצען יודען אין בירא־בידזשאַן, לויט זיין מיינונג וועט מען קענען אָנהויבען בעזעצען איבערוואַנ־דערער אין ביראַ־בידזשאַן ערשט נאָכדעם, ווי מען וועט דאָרטען דורכפיהרען גרויסע מיליאָראַציע־אַרבייט, דערצו וועט מען אָבער נויטיג האָבען לכל הפחות צעהן יאָהר צייט, צו יענער צייט, האַלט לאַרין וועט דער טייל יודען, וואָס וויל איבערגעהן צו ערד אַרבייט, שוין לאַנג זיין בעזעצט אין צפון־קרים אין קובאַן.

ערשטע יודישע צייטונג
אין ביר־בידזשאַן

ביראָפעלד, (יט"א) עס איז ערשינען ה[...] ערשטער נומער פון נייעם יודישען צוויי־וואָכ[...] בלאַט אין בירא־בידזשאַן אונטער דעם נאָמען „[...] ראָפעלדער עמעס“.

דער זשורנאַל ווידמעט פיל אָרט די טעכני[...] פראַגען פון איבערוואַנדערער, כראָניק פון איפּ[...] וואַנדערער־לעבען, עצות און ידיעות פאַר לאַנד־אַ[...] בייטער א. אַז. וו.

דער זשורנאַל דריקט זיך דערוויל אויף[...] מימעאָגראַף אין עטליכע הונדערט עקזעמפּלאַ[...] און מאַכט זעהר אַ גוטען איינדרוק.

קינאָ, אַלס מיטעל אין קאַמ[...]
געגען אַנטיסעמיטיזם

בערלין, (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט [...] אַלץ־וואַקסענדע אַנטיסעמיטיזם האָט די לעניננר[...] דער „סאָווקינאָ“ אָנגעהויבען דורכפיהרען אַ רי[...] קינאָ־סעאַנסען אין אַרבייטער־קלובען, געווידמעט[...] דעם קאַמף מיט'ן אַנטיסעמיטיזם. די דעמאָנסטיר[...] פילמען ווערען בעגלייט מיט ספּעציעלע ר[...] פּעראַטען.

יודישער שניידער
געפונען דער קערפּער פון אַנ'ער־מאָרדעטער פרוי

פון זבריסעל מעלדעט מען, אַז די ראָרטי[...] פּאָליציי זוכט צו לעזען די שרעקליכע געהיימני[...] פון אַ מאָרד, וואָס איז ענטדעקט געוואָרען דו[...] אַ יודישען שניידער.

דער יודישער שניידער אהרן ברינקער, [...] יאָהר אַלט, בעת ער איז אין אָזענד געגאַנגען וואַס, האָט ער בעמערקט ווי אַ פרוי אָהן אַ [...] טראָגט מיט אַלע כחות אַ שווערען פּאַק. ער האָ[...] איהר געוואָלט העלפען, אָבער די פרוי האָט אַוועק געלעגט דעם פּאַק פאַר אַ טיהר און זיך געמאַכט אַז זי וויל די טיר אויפשליסען. דער יודישער שניידע[...] איז זיך ווייטער געגאַנגען. די פרוי איז געלם גע[...] וואָרען און דער פּאַק איז געבליבען ליגען. אין דע[...] פּאַק האָט מען געפונען דעם צופאַלענעם קערפּע[...] פון אַ פרוי.

טראָץ אַלע בעמיהונגען איז נאָך נישט גע[...] לונגען צ ודערגעהען ווער ס'איז געווען די פרוי וועלכע האָט אַוועקגעלעגט דעם פּאַק. דער איינציגע[...] עדות, וואָס האָט זי געזעהען, איז געווען דער קער[...] מאָהנטער יודישער שניידער אהרן ברינקער.

„דאגות־פּרנסה“ און „דאגות־יודישקייט“
וואָס עס דריקט די יודען אין אַמעריקע

יערע מדינה מיט איהרע בעזונדערע דאגות. דאַכט זיך, אין פלוג די זעלביגע יודען דאָ און אין אַמעריקא. אָבער אונזערע זאָרגען זענען פערשי־דען. מיר האָבען מורא פאַר אַ אונטערגאַנג ווייל ס'פעהלט אונז לעת־עתה פרנסה. און די יודען אין אַמעריקא שרעקען זיך פאַר אַ אונטערגאַנג, ס'פעהלט זיי „יודישקייט“. אָט שרייבט דער ניו־יאָרקער „טאָג“:

איינער פון די גאַנגבאַרע אויסריידען, פאַרוואָס מאַנכע אונטערנעהמונגען און אונטערנעהמער אויף פערשידענע געביטען פון אונזער קולטור־לעבען ווע־נען נישט קיין ערפאָלג איז, וואָס די אימיגראַציע האָט זיך אָפּגעשטעלט. אויף די אימיגראַציע־גזירות וואַרפט מען אַרויף די שולד פון די דורכפאַלען און מיס־ערפאָלגען. האָט אַנ'אויסגאַבע נישט קיין לעזער — איז שולדיג אין דעם דער אָפּשטעל פון אימיגראַציע; פערמאַכט זיך אַ צייטונג, אָדער זי פערלירט צירקולאַציע — איז דאָס די שולד פון די אימיגראַציע־בעשרענקונגען; האָבען געוויסע בי־כער נישט קיין קויפער, איז דאָס דערפאַר, ווייל אַמעריקא האָט פערמאַכט די טירען פאַר נייע אימי־גראַנטען; אַז אַ געוויסע אָרגאַניזאַציע גייט צוריק — שילט מען די אימיגראַציע־פּרעסער. על כל צרה שלא תבוא איז דאָ איין ענטפער — ידי־פערקלערטע אימיגראַציע.

גענוגנד זאָל זיין דער תירוץ.

עס איז איבעריג צו זאָגען, אַז אַזאַ תירוץ ברענגט נישט קיין גוטס. ער שאַפט פעסימיזם

און אָפּהענטיגקייט. ער שוואַכט אָפּ דעם חשק עפּעס צו טון, עפּעס צו בויען, די מיינונג, יאָז יודיש, יודישקייט און אַלץ, וואָס האָט אַ שייכות מיט דעם, האָט נישט קיין צוקונפט דאָ אין אַמע־ריקא, ווייל עס קומען נישט אַריין גענוג אימי־גראַנטען, אונטערגראָבט יעדע איניציאַטיווע און שוואַכט אָפּ דעם אונטערנעהמונגס־גייסט. אַזאַ מיי־נונג איז אָבער נישט נאָר שעדליך, נאָר אויך פאַלש און אומבעגרינדעט.

אַז די אימיגראַנטען־פּרעסע טוען אונז אָן גרויסע צרות — קאָנען קיין צוויי מיינונגען נישט זיין; אַז אונזער יודישע לעבען ליידט זעהר שטאַרק פון די אימיגראַציע־בעשרענקונגען, איז קיין ספק נישט. עס איז אָבער נישט אמת, אַז די יודישקייט איבערהויפּט די יודישיסטישע יודישקייט האָט דאָ נישט קיין צוקונפט, אַז די קוואַלען פון וועלכע זי ציהט איהר יניקה, ווערען אויסגעטרוקענט, אַז די יודישע צייטונגען מוזען פערלירען לעזער, אַז יו־דישע ביכער קאָנען נישט האָבען קיין קויפער, אַז יודישע תלמידים קאָנען נישט האָבען תלמידים, אַז יודישע אָרדענס קאָנען נישט צוקריגען קיין מיט גלידער, ווייל דער אימיגראַציאָנס־שטראָם איז גע־וואָרען קלענער.

דאָס איז אַ צו איבערטריבענער פעסימיזם. אָט דערצעהלט אונז אַ בעריכט פון דעם האַיאַס־יק"א־עמיגרירעקט אין איירָאָפּאַ, אַז לעצטען יאָהר האָבען איבער זיבען און דרייסיג טויזענד יודען אויסגעוואַנדערט פון מזרח־איירָאָפּאַ, צווישען זיי האָבען צוויי טויזענד עמיגרירט אין די איירָאָפּעאישע לענדער; צוויי טויזענד קיין פּאַלעסטינאַ; טויזענד פינף הונדערט קיין דרום־אפריקא און 750 קיין אויסטראַליען, אַנ'ערך צוויי און דרייסיג טויזענד האָ־בען אויסגעוואַנדערט אין די אַמעריקאַנישע לענדער. אין די פעראייניגטע שטאַטען האָבען עמיגרירט צוועלף טויזענד יודען; אין קאַנאַדאַ — פיר טויזענד. צוואַמען זעכצעהן טויזענד. די איבעריגע האָ־בען זיך אָפּגעשטעלט אין אַרגענטינע, בראַזיליע, און אַנדערע דרום־ און צענטראַל־אַמעריקאַנישע רעפּובליקען — אין די לענדער, וואָס געפינען זיך אונטער דער השפּעה פון אונזערע הינגע יודישע טאָגעבער און סרוכים.

אַזאַ צופלוס פון אימיגראַנטען איז געוויס גענוג צו פערלייכטערען די עקאָנאָמישע לאַגע פון יודישען פאָלק. עס איז אָבער גענוג צו שאַפען אַ מאַרקעט פאַר נייע יודישע לעזער, דער פאַקט איז, אַז די יודישע צייטונגען צוזאַמענגענומען האָבען איצט מעהר לעזער ווי אין די גוטע יאָהרען, ווען די אי[...] מיגראַציע איז אָנגעגאַנגען אָהן שטערונגען. אַנ־דערע געווינען, מאַנכע פערלירען, אָבער אין סך הכל זענען איצט פערהאַן מעהר לעזער ווי פריהער.

וואָס בעווייזט דאָס? דאָס בעווייזט, אַז לא אלמן ישראל, אַז דאָס יודישע וואָרט פערשווינדט נישט, נאָר פערקעהרט, ווערט אַל קמעהה גערערט, אַז יודישע צייטונגען ווערען אַלץ מעהר געלייענט — פערשטעהט זיך, אויב זיי זענען ווערט צו לעזען — אַז די יודישע נגינה ווערט אַלץ מעהר געהערט און אַז דער אינטערעס צו יודישקייט און צו יודישע ענינים ווערט לחלוטין נישט אָפּגעשוואַכט, נאָר פערקעהרט, ווערט וואָס ווייטער אַלץ שטאַרקער און אינטערעסאַנטער. די יודישע אימיגראַציע (אין כמות) איז טאַקע געגאַנגען שטאַרק צוריק. די יו־דישע סביבה איז אָבער אויסגעוואַקסען.

וועט איהר דאָך פרעגען: ווי קומט עס, אַז מאַנכע צייטונגען פערלירען דאָך צירקולאַציע, אַז מאַנכע זשורנאַלען און ביכער האָבען נישט קיין קויפער, און מאַנכע אָרדענס פערלירען די מיט־גלידער? איז דער תירוץ, אַז זיי דאַרפען פער־לירען. זיי דאַרפען פערלירען דערפאַר, ווייל זיי האָ־בען אויפגעהערט צו בעפרידיגען די בערערפע־נישען און די גייסטיגע נויטען פון די יעניגע, פאַר וועמען זיי זענען געשאַפען געוואָרען.

און די צייטונג פערזיכערט, אַז:

„מיר האָבען איצט אַ סך מעהר יודישע לע־זער און אַ סך מעהר יודישע צוהערער ווי אין „די גוטע אַלטע צייטען“. זיי זענען אָבער קליגע[...] און אינטעליגענטער ווי אַמאָל. זייערע פאָדערונגע[...] זענען גרעסער. ווילען מיר, אַז זיי זאָלען אונז הע[...] רען און לעזען, מוזען מיר אַליין זיך אויך אויפ[...] הויבען אויף אַ העכערער מדרגה פון אינטעלי[...] גענץ“.

אַ קיצור, יודישקייט געהט נאָך אין אַמעריקע חלילה נישט אונטער...

נישט אונטערשטיצען — קאָנען חרוב ווערן אויף אייביג.

אָט זענען די גרויסען, וואָס מיר בעקומען: אין בעסאַראַביע הונגערט מען, אין ליטאַ הונגערט מען, און פון אַנדערע לענדער, וואו יודען געפינען זיך, הערט מען אויך וועגען קנאַפּע ישועות.

עס איז צרות!

די הילפס־רופען וואָס הערען זיך פון בעסאַ־ראַביען און ליטע זענען די עס־אָ־עס סיגנאַלען פון שיפען, וואָס זענען אָנגעפילט מיט צעהנדליגער טויזענדער יודישע נפשות.

א. ז.

וואס וועלען ברענגען די ענגלישע וואהלען

קיין קארדינאלע ענדערונגען וועלען נישט פארקומען

פאר נייע וואהלען קומט אלע מאל פאר דאס-זעלבע אין ענגלאנד:

די אפאזיציע געפינט אויס עפיס א נעגאטיווען מאמענט אינ'ם מלוכה-לעבען, טיילט איהם אויס און אונטערשטרייכט איהם אלס דעם וויכטיגסטען פאסיוו פון מלוכה-פאליטיק. די אפאזיציע איז „איבערראשט און צערוואונדערט" ווי-אזוי ענגלאנד עקזיסטירט נאך. ווען די רעגירונג, וואס איז טעריש, טעמפ און אונפעהיג פיהרט אזוי לא יצלחדיג איהר ארבייט. אט, ווען זי, די אפאזיציע, וועט קומען צום רודער וועט אלץ זיין גוט. און ס'קומען צוזאגען וועגען פרייען האנדעל, אדער הנחה-צאלען; וועגען שליסען די שענקען נאך 12 אדער נאך 2 א זייגער; וועגען געזעלשאפטליכע ארבייטען, אדער וועגען בויען נייע וועגען. קיין ארבייטסלאזיגקייט וועט שוין דאן נישט עקזיסטירען. אין ענגלאנד וועט הערשען וואוילטאג און דאס אלץ דערפאר, וואס ביים רודער וועלען שטעהן נישט די אומפעהיגע טאריס, נאר די געשיקטע ליבעראלען, אדער פערקעהרט.

אין ענגלאנד פלעגט זיך קאכען. די קאנדידאטען פון די פערשידענע פארטייען פלעגען איינע די אנדערע בעשיטען אמאל מיט אפענע און צעצטענס מיט בעהאלטענע זלזולים.

די וואהלען פלעגען זיך ענדיגען, צום רודער פלעגט קומען די, אדער יענע פארטיי און ס'פלעגען אפט פארקומען טיפע ענדערונגען. זיי זענען אבער אלע מאל ארויסגערופען געווארען מיט'ן גאנצען סיסטעם פון געזעלשאפטליכען ווירקען אין קאנטראל, און נישט דורך דער הערשאפט פון דער אדער יענער גרופע, אדער פארטיי. ס'איז וויכטיג געווען די הערשאפט פונ'ם פאלק, און נישט פון דער פארטיי, וואס איז איצט עשטאנען ביים רודער.

איצט קעמפען אין ענגלאנד פאר דער מאכט נישט צוויי, נאר דריי פארטייען. הגם די ליבעראלע האט נישט קיין גרויסע שאנסען. די וואהלען וועלען פארקומען ענדע מאי. אין 1929 י. פונקט אין 1832 י. וועלען די וואהלען האבען זעהר א וויכטיגע בעדייטונג פאר ענגלאנד, נאר פונקט, ווי מיט 100 יאהר צוריק איז זעהר שווער פאראויסצוזאגען עפיס וועגען זייער אויסגאנג.

אין 1832 י. איז אדורכגעפיהרט געווארען א רעפארם, וואס אין איהר רעזולטאט, איז די צאהל וועהלער געשטיגען ביז 300,000; אין 1928 י. איז אדורכגעפיהרט געווארען א וואהל-רעפארם, וואס האט פערגרעסערט די צאהל וועהלער אויף 5 און א האלב מיליאן נייע וועהלערינס. אין די איצטיגע וואהלען וועלען אנטייל נעהמען 22 מיליאן וועהלער, ד. ה. די גאנצע דערוואקסענע בעפעלקערונג פון ענגלענד, און עס זאל נישט מעגליך פאראויסצוזעהן דעם אויסגאנג.

איינס איז אבער קלאר: ווער ס'זאל נישט זיגען בעת די וואהלען — ענגלאנדס ענטוויקלונג וועט ווייטער געהן אהן שארפע ענדערונגען, ווי ס'פערלאנגען עס די סאציאליסטען „דאקטרינע איז איינס, און די ענגלישע ווירקליכקייט איז עפיס גאנץ אנדערש. דאס איז דאס איינציגע וואס ס'קען איצט פאראויסזאגען א נייטראלער צושויער.

וואס זאגען אבער די פארטיי-פיהרער?

געוועהנליך בעהויפטען זיי, בעת דער וואהל-אגיטאציע, אז אויב זיי וועלען קומען צו דער מאכט, וועט פון די נעגאטיווע ערשיינונגען, אויף וועלכע זיי ווייזען אן קיין זכר נישט בלייבען: אנשטאט דער איצטיגער ארבייטסלאזיגקייט — בעשעפטיגונג פאר אלע, און דאס וועט פארקומען גאנץ נארמאל. אהן ספעציעלע אויפטרייסלונגען.

כ'דערמאן זיך דערביי וועגען א גאנצער רייה „טעאריעס" פון פאליטישער עקאנאמיע וועגען אינדוסטריע-קריזיסען.

די טעאריע פון טוגאן בארנאוסקי איז זעהר בעגוי-, און זעהט פאר, אז די קריזיסען ווידערהאלען זיך מיט א מאטעמאטישער פינקטליכקייט, אין ענגלאנד צ. ב. קומט אויס אזא קריזיס יעדע צעהן יאהר. איצט בעציהט מען זיך דארט זעהר סקעפטיש צו די טעאריעס מעג עס זיין פון מילער, מארקס אדער אנד. טעארעטיקער. ס'איז גאנץ פשוט — דאס לעבען איז אביסל אנדערש, ווי די אבסטראקטע טעאריעס. פאליטישע עקאנאמיע איז נאך דערווייל נישט קיין וויסענשאפט, נאר ערשט א רייכער מאטעריאל פאר א וויסענשאפט, וואס וועט ערשט ענטשטעהן. און אויב ס'קומט

א בריף פון לאנדאן

אויס צו פערלייגען זיך אויף דער טעאריע, אדער אויף דער „פראקטיק". וועלכע ס'האט געהאט ענגלאנד גופא, קלויבט מען אויס דאס לעצטע.

דער אויספיהר איז: אויב ענגלאנד וועט אוועקשטעלען אויף ארבייט אפילו דעם גאנצען מיליאן ארבייטסלאזע ביי דעם בוי פון נייע באהנען, ווי ס'פראיעקטירט לאיד דזשארדזש; ווען אפילו אלע וועבער און מאשיניסטען וועלען ווערען באהן-ארבייטער; אויב מ'וועט אפילו געפינען מיטלען אויף אויסצופיהרען די ארבייטען, הייסט עס נאך נישט, אז די ארבייטסלאזיגקייט וועט געלעזט ווערען.

אין א יאהר אדער צוויי ארום וועט ענטשטעהן א שארפער קריזיס, ווי דאס איז געווען אין 1845 י. דאן איז איין קריזיס געקומען באלד נאכ'ן אנדערען, ווען מ'האט אין 1845 י. אויסגעבויט 2000 מייל נייע אייזענבאהן-וועגען, וואס האבען אפגעקאסט 64 מיליאן פונט שטערלינג.

לאיד דזשארדזש אוניווערסאל-מיטעל וועלכען ער שלאגט פאר, איז א וואהל-טריק. דער פיהרער פון די ליבעראלען איז זעהר א קלוגער מענש. ער איז נאר א גרויסער עם הארץ אין עניינים פון אייראפעאישען קאנטינענט, אבער אין די ענגלישע פראגען אריענטירט ער זיך גלענצענד און קען זיי גוט. און דא אין זיין אגיטאציע האבען מיר צו טון נישט מיט אנ'עם הארץ, נאר מיט א בעוואוסטזיניגען „פאקוס-מאכער".

און דאס, וואס דער קלייגער אונלסער מאכט ראדיקאלע פארשלאגען וועגען אפשאפען די ארימקייט און די ארבייטסלאזיגקייט אין ענגלאנד, איז א בעווייז, אז די וואהלען וועלען געהן אין דער אלגעמיינער ריכטונג, און זייער אויסגאנג וועט נישט ברענגען קיין ראדיקאלע ענדערונגען אין דער אלגעמיינער ענטוויקלונג פון דער ענגלישער פאליטיק אונאפהענגיג פון דעם, ווער ס'וועט קומען צום רודער.

ד—א.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים=ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט=קראנקה, און מענער=שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא=לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ=לאמפ. עלעקטרישער הייל=קאבינעט קאסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

ס'ביסעל יודישקייט אין רוסלאנד

קליינגקייטען ארויסגענומען פון „עמעס" און „שטערן"

די מאסקווער יודישע קאמוניסטישע צייטונג „עמעס" דערצעהלט וועגען א נייעם טיפ מגידים, וואס האט זיך בעוויזען אין די יודישע שטעטלעך פון רוסלאנד. די הייגטיגע מגידים דרש'ענען וועגען קאמוניזם. סאוויעט-רעגירונג און לענין'ען, שילטען קאלטשאק'ען, וורענגל'ען און די אנדערע קאנטר-רעוואלוציאנערען, און דערביי געפינען זי „אויך א געלעגענהייט ארייגצוווארפען א ווארט וועגען א מקוה וועגען חדר, וועגען מל זיין קינדער און אנדערע יודישע זאכען. אט וואס דער „עמעס" דערצעהלט וועגען אזא מין „היינטוועלטיגען" מגיד:

ער איז נישט קיין מגיד פון אלטען שניט, וועגען וועלכע זאברהם רייזען דערצעהלט, אז ער האט אין איין ארט אזוי לאנג גע'דרש'ענט ביז וואנען דער שמש האט איהם דערלאנגט דעם שלי-סעל און געבעטען, אז ווע ווער וועט ענדיגען זיין דרשה, זאל ער זיך מטריח זיין פערשליסען די טיר, ווייל קיינער איז שוין נישט געבליבען.

ניין, רובינשטיין איז פון א נייעם שניט מגיד. ער איז, זאגט ער, א סאוויעטישער מגיד, און עס קומט איהם הערען א היבשער עולם.

קומט ער אין א שטעטעל, ווי, למשל, הראָזעוו, וויים-רוסלאנד, און דערצעהלט זיי, אז ער וועט נישט רעדען וועגען גאט און נישט וועגען רעליגיע. ער וועט רעדען, זאגט ער, וועגען מענשענ'ס לעבען און ער וועט דערצעהלען נאט שעהנע מעשות, האט ער טאקע דארט געהאלטען 5 „לעקציעס". דער שטעטעלדיגער עולם וואס חלש'ט נאך א לעבעדיג ווארט, האט אנגעפאקט אלע אוועגט דעם בית-מדרש.

וואס האט ער גע'דרש'ענט? ער האט זיי דערצעהלט דוקא וועגען די שונאי-ישראל, וועגען קאלטשאק'ן און וורענגעל, וועלכע האבען געוואלט אומברענגען די ראטען-מאכט, וועגען דער זעהר גוטער נאציאנאלער פאליטיק פון דער סאוויעט-רעגירונג און וועגען די הראזעווער פרויען, וועלכע זענען, לויט זיין מיינונג, פיל „קולטורנער" פון זייערע מאנען, און וועלען נישט דערלאזען די מקוה זאל אונטערגעהן. ווארים אט קע ווער איינעם א מאס-קווער דאקטאר, וועלכער האט פריזנא'עט (צוגעגעבען), אז א מקוה איז דאס בעסטע מיטעל געגען פרויען-קראנקהייטען. דערביי האט ער א פארשלאג: מען זאל אויסוועהלען 5 פרויען פון הראזעווער דע-לעגאטקעס. וועלכע זאלען קלויבען מאנאטליכע אב-צאהלונגען אויף דער מקוה.

און מען האט טאקע אויסגעקליבען א 5 אלטע ווייבער צוליב דעם צוועק.

און אט אזוי פאהרט ער ארום איבער די שטעטלעך פון וויים-רוסלאנד און האלט „רעפעראטען", „לעקציעס" און „דאקלאדען" וועגען דער ראטענמאכט און וועגען... דער מקוה, וועגען וורא-נגעל און וועגען קאלטשאק'ן און וועגען דעם בערימטען מאסקווער דאקטאר (פערגעסען זיין נאמען) א. ז. וו.

פון הראזעוו קומט ער קיין לאפיטש (באברויסקער קרייז), וואו ער דרש'ענט 7 טעג און פיהרט ארויס פון דארטען א הונדערט רובעל.

* * *

אנ'עהנליכער מין סאוויעטישער מגיד האט זיך בעוויזען אין סטאלינגראד. דער „עמעס" שרייבט:

סטאלינגראד איז נישט הראזעוו. און דעריבער האט דער מגיד, וואס איז געקומען אהין, זיך נישט גערופען מגיד, נאר דוקא... דאקטאר-פילאזאף העלפאנד. אויף א וועטשערע ביי א יודישען מיליציאנער מיט'ן נאמען ווינוק האט דער פילאסאפישער מגיד אוועקגעלעגט זיין טעאריע וועגען דער יודישער ליטעראטור, לויט תורה, נביאים וכתובים.

אין עטליכע טעג ארום איז פארגעקומען זיין „רעפעראט" ער האט בעוויזען נישט נאר, אז משה רבינו איז געווען דער גרעסטער רעפארמאטאר, נאר אז די תורה הקודשה איז דורכאויס קאמוניזם.

די אלע אנטי-רעליגיעזע קאמפאניעס, וואס די יודישע קאמוניסטען פיהרען אן, האבען נאך וויט נישט אויסגעווארצעלט נישט די יודישע רעליגיע און נישט די חדרים און ישיבות. מעהר נישט, די ישיבות און חדרים האבען זיך אויך אביסעל צוגעפאסט צו די אומשטענדען. דערוועלביגער „עמעס" דערצעהלט:

פונקט ווי די מגידים זענען איצט נישט קיין פשוט'ע „פעכאטנע" מגידים, נאר „סאוועטסקע", „פילאזאפישע", אזוי זענען איצט אויך די חדרים און ישיבות נישט קיין פשוט'ע חדרים מיט א רבי'ן מיט א קאנטשיק, נאר היינטוועלטיג „סאוועטסקע". עס דערגעהט דערצו, אז די פעטראוויטשער (סמאלענסקער גוב.) יודישע ביבליאטעקערשע, חבר'טע סיצינקע, וועלכע האט זיך געוואלט אויסלערנען יודיש, איז אוועק צום ארטיגען מלמד, ער זאל זי לערנען יודיש. לערנט זי דארטען צוזאמען מיט די חדר-יונגלעך.

— אז איך וועל קענען סידור-עברי, וועל איך קענען יודיש אויך — זאגט זי.

צו די יאלטושקאווער (מאליוו-פאד. קרייז) שול-קינדער פון דער סאוויעטישער ארבייט-שול קומט דער מלמד אהיים. ער מאכט זיי דריידלעך אויף חנוכה, ברענגט זיי מתנות און לערנט דערווייל מיט זיי חומש מיט רש"י.

ווייטער שרייבט דער „עמעס" פון קאמענעץ, לאפיטש, באברויסקער קרייז, און זשיטאמיר:

נאך ווייטער זענען אוועק די קאמענעצער קוסטארען (בעלי-מלאכות), אויפ'ן פוילישען פוילווארעק (א פארשטאט אין קאמענעץ-פאד.) האט דער עלטערען קאמיטעט, וועלכער בעשטעהט פון קוסטארען, בעהאנדעלט די פראגע, אז שבת זאלען די יודישע קינדער נישט בעזוכען די ארבייט-שול.

און בכלל האלט עס אין קאמענעץ שמאל מיט די יודישע שול-קינדער, פון 226 קינדער לערנען זיך אויך ביי מלמדים 26 קינדער. אין לאפיטש זענען די מלמדים אזוי ווי לעגאליזירט, געוועצליך אנערקענט. זיי לערנען מיט די קינדער מען ווייס דערפון, און מען מאכט א שווייג.

אין זשיטאמער עקזיסטירט נאך ביז איצט א ישיבה, וואו עס לערנען זיך ביז 50 יונגעלייט. די ראזינע ישיבה האט איהרען אנ'איינגענעם משולח, וועלכער פאהרט ארום איבער די שטעט און שטעטלעך און זאמעלט געלד פאר דער ישיבה.

* * *

אין „שטערן" פון 22-טען מערץ דערצעהלט מען פון באר, מאהילעוו-פאדאליער קרייז:

צוריק מיט א פאר טעג איז געווען א פערזאמלונג פון די קאלעקטיוון פון אלע 3 פראפעסיאנעלע שולען, וואס געפינען זיך אין באר.

דער אינספעקטאר פון פראפבילד (פאך-בילדונג), מעקעלימע, האט אין זיין רעדע געוואָרענט געגען אנטיסעמיטיזם אין דער א"א-שול.

פאקטען זענען פערהאן פאלגענדע.

פאר א יאהרען איז אין דער אגרא-שול געווען א יוד א לערער, האט מען איהם געבראכט דערצו, אז ער האט געמוזט אנטלויפען.

איצט, אויף דער פערזאמלונג פון די 3 קאלעקטיווע וע-עו די שילער פון דער אגרא-שול ארויסגעטראטען געגען די 2 לערער-יודען, וואס ארבייטען אין דער אגרא-שול. איינער פון די לערער, חבר מאנזאן, איז אויך א לערער אין דער מעדיצינישער שול, פונדעסטוועגען זענען די שילער פון דער שול געגען איהם נישט ארויסגעטראטען.

דער אגראנאם פון דער אגרא-שול, זאיענקא, אנפיהרענדיג מיט דער ארבייט אין גאטען, האט זיך געווענדעט צו א יודישען שילער: „האלט נישט די לאפעטע פ א זשיראווסקי" (ווי א זשיד).

ווען א יודישע לערערין קומט מיט די שילער פון דער יודישער שול אויף אנ'עקסקורסיע אין דער אגרא-שול, פרעגט איין שילער: „ווער זענען זיי?" און דער צווייטער ענטפערט: „דאס זענען זשידעס פון דער זשיראווסקער שול".

האיאהר זענען געווען פאלען, ווען די יודען-שילער האט מען אויסגעשלאגען פון דער שול. די נישט-יודען זענען געבליבען אויפ'ן 3-טען יאהר אויף איין קורס.

עס איז קלאר, אז די בארער אגרא-שול איז געווארען א נעסט פון אנטיסעמיטיזם.

ווען דער חבר מעקעליטע האט געמאכט אויפמערקזאם אויף די פאקטען פון אנטיסעמיטיזם, איז דער פארטיי-מיטגליד חבר מעליטוקע ארויסגעטראטען און געזאגט, אז מען טראכט אויס, אז קיין אנטיסעמיטיזם איז נישטא און בכלל איז אלץ אין ארדענונג, און אזוי האט מע ווי זאך דערשטיקט"

* * *

אין דעמזעלביגען „שטערן" לייענען מיר אזא פאל:

די יודישע קינדער, וואס לערנען זיך אין סאקיער שול (יעווּפאטאריער ראיאן) ווערען אויסגעריסען פון זייערע „רויטע" ערציהערס. די פערוואלטערין זארוואריגא שעמט זיך נישט און זאגט אפען, אז זי האט נישט האלט קיין יודען.

די לערערין זירעלט גאנץ אפט די יודישע שילער פאר זייערע מוטערס אין די אויגען מיט'ן ווארט „זשיד". דער לערער לאנסבערג האט אין זיין ווערטערבוך נישט געפונען קיין אנדער נאמען אויף די יודישע קאלאניסטישע קינדער, ווי „פערשטונקענע זשידעניאטקעס".

די יודישע קינדער פון די לערער האט בעשריבען די ראזיגע פאקטען וועגען דער בעציהונג צו ... בקאר (ארבייטער-קארעספאנדענט) אין דער אטערשער צייטונג. די נאטיץ איז איבערגעפארשט געווארען און מען האט פעסטגעשטעלט, אז זי איז ריכטיג.

וואס האט געטון דער פערוואלטער?

רופט ער צונויף אנ'עלטערן-פערזאמלונג אונטער זיין פארזיצעריי. און ער מיט דעם לערער לאנסבערג, וואס איז געווען נעקרעטאר, האבען אפגעלייקענט די פאקטען און האבען ערקלערט, אז קיין שפור פון אנטיסעמיטיזם איז נישטא.

פ—ם.

וועט מען קענען מאכען צווישען פריה-שטיק און מיטאג

א רייזע ארום דער וועלט

אין הונדערט יאהר ארום וועלען מיר קענען כאפען א פאהר פון פאריז קיין ניו-יארק נאך פריש-טאג און פון דארטען אנקומען צוריק קיין פאריז פונקט אין צייט פאר מיטאג.

יא, ווי זינגט דארט די לידעל:
„אין הונדערט יאהר ארום,
אין הונדערט יאהר ארום".

דאס איז נישט גלאט א השערה פון עפעס א ישיבה-בחור, נאר אן ערנסטער חשבון פון א וויסענשאפטסמאן, דר. מ. הוניא, אן אונגארישער געלעהרטער. ער זאגט, אז מיט דער צייט וועלען מיר קענען בעוועגען זיך אויף דער וועלט מיט דער שנעלקייט פון צוואנציג טויזענד מייל א שעה.

און ביי די 20 טויזענד מייל שטעלט ער זיך נישט אפ, דער פראפעסאר, ווען מיר וועלען דער-דערגרייכען די מורא'דיגע שנעלקייט, וועלען מיר פאה-רען ווייטער. מיר וועלען פרובען אניאגען די שנעל-קייט פון בעלייכטונג. און א ליכט-שטראל טראגט זיך מיט דער שנעלקייט פון 186 טויזענד מייל א סעקונדע!

א חלום, זאגט איהר?

איהר זייט אהן צייפעל גערעכט. אבער בע-רעכענט זיך: ערשט נישט לאנג צוריק איז אן עראָ-פלאן געווען א חלום. די ראדיא איז געווען א חלום. נעהט זאגט איינעם, וואס האט קיינמאל קיין עראָ-פלאן נישט געזעהן, אז מען קען שוין פליהען מיט דער שנעלקייט פון 320 מייל א שטונדע, זעקס מאל אזוי שנעל ווי די שנעלסטע עקספרעס-באהן.

ווי לאנג איז עס, אז מענשען האבען בע-טראכט 20 מייל א שעה פאר א מורא'דיגער שנעל-קייט? די ערשטע אייזענבאהנען האבען געמאכט נישט מעהר ווי 15 מייל א שעה, און מענשען האָ-בען דאן געזאגט, אז מעהר ווי דאס וועט מען נישט קענען פאהרען, ווייל דער הויט און דער אימפעט פון דער באהן וועלען מיטרייסען אלעס וואס גע-פינט זיך נאהענט ביים ברעג פון די אייזענ-באהנען.

און ווייניגער ווי הונדערט יאהר זענען אונזערע בעגריפע פון שנעלקייט געשטיגען זעכציג מאל די גרויס. שטעלט אייך פאר ווען אין די קומענדע הונ-דערט יאהר זאל די שנעלקייט פון בעוועגען זיך און פערקעהר שטייגען לויט דער זעלבער מאס, וועט 20 טויזענד מייל א שעה זיין נישט נאר פער-שטענדליך, נאר אויך א געשעהענער פאקט.

וואס וועט זיין די טרייב-קראפט וואס וועט יאגען די פערקעהר-מיטלען מיט א אזא מורא'דיגער שנעל-קייט?

פראפעסאר הוניא זאגט, אז עס וועט זיין נישט פארע, נישט עלעקטריק, נישט בענזין אדער אויל, נאר א טרייב-קראפט, וועגען וועלכער מיר האבען אוצט בלויז א טעארעטישען בעגריף. דאס איז די קראפט, וואס ליגט פערבארגען אין אלע מאטעריא-לען אויף דער וועלט, די קראפט, וואס ליגט פער-בארגען אין אלע מאטעריאלען אויף דער וועלט, כע מאטעריאלען ווי ראדיום, די קראפט פון די די קראפט, וואס מיר זעהען שפריצענדיג פון אזעל-אטאמען און עלעקטראנען.

יעדער ברעקעל מאטעריע אויף דער וועלט בעשטעהט פון אטאמען. אן אטאם איז א צאהל, וואס איז אזוי קליין, אז מען קען עס נישט זעהן מיט די בעסטע פערגרעסערונגס-גלעזער, אבער כעמיקער און אנדערע וויסענשאפטס-לייט ווייסען אז עס עק-זיסטירט ווייל אזוי בעווייזען זייערע עקספערימענטען און מאטעמאטישע אויסרעכענונגען, אן אטאם איז אזוי קליין, אז א שפיץ נאדעל איז צוזאמענגעשטעלט פון טויזענדער אטאמען, און יעדער אטאם האלט זיך איין אייביג בעוועגען, נאך איין דרעהען זיך, מיט א שנעלקייט וואס אונזער מוח קען קוים בעגרייפען. פון א פיל קלענערען געגענשטאנד, פון די עלעקטרא

קליין ווי דער אטאם איז, בעשטעהט ער נאך נען, וואס אן אטאם, איז צו דער שפיץ נאדעל. עלעקטראנען בעוועגען זיך אויך מיט מורא'דיגע-ראס איז אן עלעקטראן צו דעם אטאם. אז זיי שנעלקייט. עס איז נישטא קיין טויטע זאך אויף דער וועלט. אלעס בעשטעהט פון אטאמען און עלעקטרא-נען, וועלכע בעזיצען אין זיך די קראפט צו טרייבען זיך אליין און טרייבען איינע די אנדערע מיט אונ-הויערער שנעלקייט.

נו, ווען מען וואלט געקענט איינשפאנען די קראפט וואס די אטאמען און עלעקטראנען בעזיצען, וואלט גאר קיין פראגע נישט געווען, אז מיר וואלטען געקענט פאהרען 20 טויזענד מייל א שטונדע.

נישט לאנג צוריק האבען וויסענשאפטסלייט גע-האלטען פון א טעאריע, אז ווען מען זאל איין מאל בעפרייען די קראפט, וואס ליגט איינגעצוימט אין איין איינציגען אטאם, לאזען צושפילטערען זיך. וואלט ער צושפילטערט אלע אטאמען וואס געפינען זיך אַ-רום איהם. יענע וואלטען צושפילטערט אנדערע א-טאמען, און אזוי וואלט די גאנצע וועלט אומגע-בראכט געווארען. היי-יאהר האט מען אין אמעריקא געשפילט א פיעסע מיט דער פאנטאסטישער טעאריע אלס א טעמע. דער העלד פון דער פיעסע האט ערקלערט, אז ער האט ערפונדען א מיטעל צו צושפילטערען אן אטאם, און ער האט געסטראשעט, אז אויב די מיניסטארען פון דעם ענגלישען קאבינעט וועלכע זענען פארגעשטעלט געווארען אויף דער בינע, וועלען איהם זיינס נישט נאכגעבען, וועט ער זיי אומברענגען און צוזאמען מיט זיי אויך די גאנצע וועלט.

פראפעסאר הוניא זאגט, אז ווען דער מענש וועט אויסגעפינען דעם סוד פון די אטאמען און עלעקטראנען, און מ'וועט קענען געברויכען זייער קראפט, וועט א שנעלקייט פון 20 טויזענד מייל א שטונדע זיין א גאנץ נארמאלע זאך.

פראפעסאר הוניא האט נאך א טעאריע, וועל-כע איז ביי איהם געבויט אויף דעם גרונט פון דער ראדיא. ווען א מענש וועט אויסגעפינען דעם סוד פון די אטאמען און עלעקטראנען, זאגט ער, וועט ער וויסען ווי זיך אליין צו פערוואנדלען אין אטאמען, פונאנדערשיקען זיינע אטאמען דורך ראדיא כוואַ-ליעס און צוזאמענשמעלצען זיך צוריק אלס מענש אויף דעם פלאץ וואוהין ער האט געשיקט זיינע אטאַ-מען. עס הויבט אן שווינדלען אין מוח. ווען מען בע-טראכט אזא משונה'דיגען געדאנק. מ'וואלט געקאנט פרעגען דעם הער פראפעסאר, וואס עס וואלט פאסירט מיט דעם מענשען, ווען די ראדיא-ארבייט נישט ווי געהעריג, אדער די עלעקטריק ווערט קאליע וואלט עס געמיינט, אז מיר וואלטען אנגעקומען האלבע מענשען אויף אונזער סטאנציע אין אזא פאל?

וואס א פראפעסאר קען איינפאלען!

נאר ער מיינט עס גאנץ ערנסט. אין דער וויסענשאפט איז אלעס מעגליך. מע דארף נאר האבען פארשטעלונגס-קראפט.

אין טאמער איז די דאזיגע טעאריע פון דעם אונגארישען וויסענשאפטסמאן וועניג, איז פערהאן נאך א פראפעסאר, אן ענגלישער וויסענשאפטסמאן, מיט'ן נאמען דושעראלד רעילי, וועלכער שלאגט פאר אן אנדערער פלאן.

זיין פלאן איז געבויט אויף אן עקספעריסענט מיט עלעקטרישער קראפט, וואס אלע עלעקטראטעכ-ניקער ווייסען, ווען מען דרעהט ארום דראטען ארום א טרייבעל, און אין דעם טרייבעל געפינט זיך א שטיקעל אייזען, א נאדעל אדער א שפילקעלע און מען לאזט דאן דורך אן עלעקטרישען שטראם דורך די דראטען וועט די נאדעל דער שטיקעל אייזען בעוועגען זיך. נו, ווען אנשטאט א טרייבעל מאכט מען א גרויסע טרויב אדער א טונעל ארומגעוויקעלט מיט דראטען און אנשטאט א נאדעל שטעלט מען אריין א מעטאלענע וואגען, וואס זאל קענען פיהרען מענשען. און דאן לאזט מען אריין עלעקטרישע קראפט אין די דראטען, וואלט דער וואגען זיך א-וועקגעלאזט מיט אונגעהויערער קראפט. ער וואלט געשוועבט אין דער לופטען און וואלט נישט אנגע-ריהרט נישט די ווענט און נישט דעם רוים פון דעם טונעל.

טעארעטיש גערעדט איז אזעלכעס מעגליך, פראקטיש איז עס דערווייל אן אוממעגליכקייט. ערש-טענס קען מען נישט בויען א אזא טונעל, און צווייטענס זענען נאך נישטא די מאשינען וואס וואלטען קענען שאפען אזוי פיל עלעקטריק. א חוץ דעם זע-נען נישטא די דראטען, וואס זאלען טראגען אזוי פיל עלעקטריק, אפילו ווען מען וואלט שוין געקענט פארבריצירען די קראפט. די דראטען וואלטען גאנץ שנעל אויסגעברענט געווארען.

אבער פראפעסארען טראכטען נישט וועגען פראקטישע פראגען. ביי זיי איז די טעאריע וויכטיגער, ווי די פראקטיק. זיי זאגען, אז קוים איז דא די טעאריע, וועט מען שוין מיט דער צייט וויסען, ווי צו אנווענדען זי אין דער פראקטיק. און צייט האבען זיי גענוג, די פראפעסארען...

אין הונדערט יאהר ארום, אלא, יא, אין הונ-דערט ארום.

אין הונדערט יאהר ארום, אז מיר'ן לעבען וועלען מיר זעהען...

—=:::=—

נור אין דער בעוואוסטער פירמע פון דער אייזען=מעבעל=פאבריק
I. B. WOŁKOWYSKI 3/5 שענקיעוויטש
פאבריק-לאגער: נארוטאוויטשא (דזיעלנא) 11, טעל. 37-70

אין: א מבילינגסטען, מבעסטען, מבעקוועמסטען און דער גרעסטער אויסוואהל
כ'בעזיך אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון מעטאל-ניקעל-בעטען, פעלד-בעטען, מעטאלאווע פאטענט „פערפעקט" גאראנ-טיע 5 יאהר, קינדער-וועגעלעך די ניי-עסטע פאסאנען, לעזשאקעס, וואש-טישען, סערוויזען, וויזשימאטשקעס, אייז-קיסטען
איך בארג אוים בעטען אויף זומער=וואוינונגען.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
אויס- און הענערישע קראנקהייטען און ליכטהייל-אינסט.
נעמט אן פון 4—7 אין אווענט.

Dr. med.
W. EYCHNER
[uncertain: גינעקאלאג-אקושער]
נערושער 11.
טעל. 34-72
נעמט אן פון 6—8 אווענד

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-81.
עמפפאנגט פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, נאווראזשער 17 פון 11—10 און פון 3—2

Dr. med. J. BETTE
ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע- און קינדער-קראנקה.
פיעטריקאווער 6, טעל. 44-95.
נעמט אן פון 8 ביז 11 און פון 4 ביז 6 אווענד.

גאלדענע גליקען

(27 (ראמאן)

— ביטע זעהר, שטעלט מיך פאר, — האב איך געזאגט — אויב עס איז אייך נישט איבריג מטריח.

— פערקעהרט! — האט ער אויסגערופען— איך וועל עס האלטען פאר אן אנגענעהמען חוב צו בעפרייען די בעצויבערנדע מיידעל פון דעם אלטען ליך.

מיר זענען ארויך לע'ם די טאנצענדע פא-רע, און האלטענדיג מיך ביי דער האנד, האט רע, און האלטענדיג מיך ביי דער האנד, האט ער אויסגערופען מיט אן אידעלער פערגניגען:

— מיס ראזע, דערלויבט אייך פארצושטע-לען מיין פריינד, מיסטער סאלאמאן נאטאן.

א קורץ יונגער מיט א שמייכעל אויף, אלטע ריכ-טער, האט ער צוגעגעבען:

— א, מיסטער באטשעם! אייך טאקע דארף איך האבען)! איהר וועט דאך מיר דערלויבען, מיט ראזען, אוועקצונעהמען איהם א ווייל ביי אייך? איך וועל אייך איבערלאזען דעם מיסטער נאטאן.

די גאנצע מעשה האט לאמער ספילד אדורכ-געפיהרט אזוי געשיקט און שנעל, אז איידער איך האב זיך נאך בעוויזען ארומצוקוקען, בין איך אויך סעננעבליבען אליין מיט מאריאן.

לאמערספילד איז פערשוואונדען צווישען די געסט, אוועקפיהרענדיג מיט זיך דעם אומצופרידע-נעם אלטען ריכטער.

— אויב מ'וועט מיך אמאל משפט'ען, — האב איך זיך מיט א שמייכעל אפגערופען, וואלט איך נישט געוואלט, אז מיין ריכטער זאל זיין באטשעם.

זעהענדיג, אז מאריא ענטפערט מיר נישט, האב איך קורץ און טרוקען צוגעגעבען:

— איך וויל זיך מיט אייך אדורכרעדע... וועט איהר גארנישט האבען דערגעגען, אז מיר זאלען אביסעל אוועק פון טאנצען, און אוועקזעצען זיך אין א זייט?

זי האט אנגענומען מיין האנד,

דער אנריהר פון מיין ארבעל אין איהר צארטען הויט האט מיך אנגעפילט מיט דעם לעכערליכען געפיהל פון יוגנגלשער פרייד.

ארויסגעהענדיג פון גרויסען באל-זאל, האָ-בען מיר זיך אראפגעלאזט מיט די טרעפען אגנים גרויסען וועסטיביול, וואו פערשפעטיגטע געסט האָ-בען אויסגעטון זייערע גארדעראבען.

רעכטס האט געפיהרט א טיר אין דער אראנ-זשעריע, אין וועלכער עס זענען געווען אויסגע-שטעלט טראפישע בוימער, און וואונדערבארע זעל-טענע בלומען.

ביים שטאם פון א גרויסער פאלמע האב איך געפונען צוויי בעקוועמע געפלאכטענע שטולען.

נאך אין יענער פאטאלער נאכט האב איך בע-מערקט די אויסערגעוועהנליכע שיינקייט און אייד-לעקייט פון מאריאן.

אין דעם דאזיגען אזענד אבער, אין דעם אפענעם באל-קלייד, איז זי געווען אזוי צויבער-האפט, אז איך האב אן'אויג נישט געקאנט פון איהר ארונטערנעהמען.

איך בין געווען אזוי גליקליך, אז מיר האט זיך איינגאנצען נישט געוואלט רעדען.

מיר האבען זיך אבער אוועקגעזעצט אונטער דער פאלמע, און ווילענדיג-נישט-ווילענדיג האב איך געמוזט אנהויבען דאס געשפרעך.

— איך האב מורא געהאט, אז איך וועל שוין אייך קיינמאל נישט טרעפען! — האב איך אויס-גערופען מיט א זיפץ פון בעפרידיגונג.

— איך איז נאך קנאפ דאס, וואס עס איז געשעהען? — האט זי געענטפערט, און איהר קול האט אפגעהילכט פערצווייפלונג — איהר האט מיך געצוואונגען צו האסען און פעראכטען זיך ביז'ן סוף פון מיין לעבען. צי קאן איך אייך דען זעהן רוהיגערהייט, און נישט דערמאהנען זיך, אז איך האב פערראטען מיין פאטער?

— איהר האט א גרויסען טעות, אויב איהר מיינט, אז דורכלעכערענדיג מיר דעם קאפ, וואלט איהר פערשאפט פערגעניגען אייער טויטען פא-טער.

זי האט זיך א בויג געטון פאראויס, קאנ-וואולסיוו קלעמענדיג דעם פארענטש פונ'ם שטול.

— איך וויל פערשטעהן, נאר איך קען נישט... ס'רוב דוכט זיך מיר, אז איהר לייזט נישט, אבער...

— אבער? — האב איך איבערגעפרעגט.

— איך האב מתפלל געווען צו גאט, אז מיר זאלען זיך שוין מעהר קיינמאל נישט בעגעגענען! — האט זי מיט יאוש ארויסגעשעפטשעט.

— אייער תפלה איז שיער-שיער נעכטען דער-הערט געווארען! — האב איך קאלטבלוטיג א זאג געטון, פערדרויכערענדיג א פאפיראס.

זי האט שנעל א קוק געטון אויף מיר.

— וואס ווילט איהר דערמיט זאגען?

איך האב א ציה געטון מיט די פלייצעס.

— גארנישט! איך האב זיך פשוט דערמאהנט אין דעם לאקיי, וועלכען איך האב נערוגגען נעכטען אינדערפריה, און וועלכער האט מיך ביינאכט גע-פרובט דער'הרג'ענען.

זי איז בלאס געווארען און צוגעדריקט די האנד צום הארץ.

— אך!.. איהר... ער האט אייך פערוואונדעט?

(פארטזעצונג קומט).

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

12 זונטאָג	מאַי
ב׳ אייר תרפ״ט	זון-אויפגאַנג 3.46
	זון-אונטערגאַנג 7 19

עקספּאָרט פון לאָדזער סחורות

די לאָדזער טעקסטיל-אינדוסטרי בעמיהט זיך צו דערוואָרבן דאָס גראַנדיעזע כינא אַלס אָפּזאַץ-מאַרק. צו דעם צוועק האָט מען פון יאָהר 1928 אָנגעהויבן צו שאַפן אין פערשידענע פונקטען פון כינע, קאָנסיגנאַציאָנס-לאַגערן; די לאַגערן געפינען זיך אין כאַרבין און טיאַן-שיאַן און אין שאַנכאַי. מען האָט אין די לאַגערן אַלס פּראָבע אָפּגעלעגט פאַר אַ מיליאָן זל. סחורות, ביז איצט איז די סחורה כמעט אינגאַנצן פאַר מזומן רעאַליזירט געוואָרען.

אויף דעם לויפענדען יאָהר זעהט דער עקספּאָרטערען-פעראיין פאָרויס, אַן עקספּאָרט קיין כינע אויף מינימום 5 מיליאָן זל. סחורות. דער עקספּאָרט קיין כינע האָט אַ פאָרויסגעזעהענע מעגליכקייטען. די ענטוויקלונג פונ׳ם עקספּאָרט ווערט טאָרמאָזירט דורכ׳ן מאַנגעל אין די פינאַנץ-מיטלען.]

כדי אויסצופאָרשען גענוי די מעגליכקייטען פון דעם עקספּאָרט קיין כינע שיקט אַרויס דער עקספּאָרטערען-פעראיין קיין כינע אַ ספּעציעלען שליח.

* * *

דאָס ביוראָ פון דער האַנדעלס-קאַמער טאַרגאָווא 63 בעזיצט פאַרשלאָגען:

פון אַ ניו-יאָרקער פירמע, וועלכע וויל אָנבינדען דירעקטע בעציהונגען מיט פאַבריקען פון וואָלענע אויסאַרבייטונגען, באַנוועל און טיכער.

אַ פירמע אין סיריען וויל פערמיטלען אין עקספּאָרט פון לאָדזער טעקסטיל-סחורות, קאָלדרעס און גאַלאַנטעריי קיין סיריען.

אַ האָלענדער פירמע זוכט פּראָדוצענטען פון באַנוואָל סחורות אויף אייזען.

אַ גריכישע פירמע וויל פערמיטלען ביים עקספּאָרט פון סחורות קיין גריכענלאַנד.

די פעראייניגונג פון די האַנדעלס פאָרשטעהער און אַגענטען אין שוועדען לעגט פאַר די פוילישע עקספּאָרטיסטען, די מיטגלידער פון דער פעראייניגונג ביי די האַנדעלס בעציהונגען מיט שוועדען.

שול-צוואַנג פאַר קינדער פון 7 ביז 14 יאָהר

אין שטאָט האָט זיך בעוויזען אַ פעראָרדנונג וועגען שול-פליכט פאַר די קינדער פון 7 ביז 14 יאָהר. פאַר די געבוירענע פון אויגוסט 1914 ביז אין די יאָהרען 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921 און 1922.

די איינשרייבונגען פון די קינדער אין די שולען וועלען פאָרקומען דעם 25, 26 און 27 יוני.

די עלטערן, אָדער אַפּיעקונעס פון קינדער, וואָס ווילען בעפרייען די קינדער פון שול פליכט צוליב זייער געזונד-צושטאַנד, דאַרפען אַריינטראָגען וועגען דעם אין דער קאָמיסיע פון אַלגעמיינער שול-פליכט אַ בקשה וועגען דעם מיט אַ צייגניש פון דאָקטאָר—ביז׳ן 1 יוני.

די עלטערן, אָדער אַפּיעקונס פון קינדער ביי וועלכע די מוטער-שפּראַך איז נישט פויליש, נאָר דייטש און זיי ווילען זייערע קינדער זאָלען זיך לערנען אין די שולעס מיט דער דייטשער אונטעריכט-שפּראַך, דאַרפען וועגען דעם אָנגעבען אַ בקשה, מיט ענטשפּרעכענדע דאָקומענטען אי דער קאָמיסיע פון אַלגעמיינער בילדונג, ביז׳ן 1 יוני.

די עלטערן, אָדער אַפּיעקונס, וועלכע ווילען זייערע קינדער בילדען נישט אין פאָלקס-שולען, אָדער מלוכה-שולען, נאָר אין פריוואַטע, אָדער אין דער היים, מוזען וועגען דעם מעלדען אין דער קאָמיסיע פון אַלגעמיינער בילדונג ביז׳ן 1 יוני.

אין דער קאָמיסיע פון אַלגעמיינער בילדונג, פּיראַמאָוויטש 3, 2 שטאָק קען מען בעקומען דרוק-זאַכען צו אַלע די בקשות.

אַלע אויבענדערמאָנטע אָנמעלדונגען, וואָס וועלען נישט צו דער צייט אָנגעגעבען ווערען, וועלען שפּעטער נישט בעהאַנדעלט ווערען און די קינדער וועלען איינגעשריבען ווערען אין די פאָלקס-שולען.

די קינדער, וועלכע דאַרפען דאָס יאָהר פערשריבען ווערען אין די שולען, וועלען בעקומען מיטטיילונגען, וואו זיי דאַרפען זיך מעלדען צום איינשרייבען. אויב אַזאַ מעלדונג וועט נישט צוגעשיקט ווערען ביז׳ן 25 יוני, דאַרפען די עלטערן באַלד מעלדען וועגען דעם די קאָמיסיע פאַר אַלגעמיינער בילדונג.

ביים איינשרייבען דאָס קינד אין שולע דאַרף מען צושטעלען דעם שול-לייטער די מעטריקע פונ׳ם קינד און אַ צייגניש פון געשטעלטע פּאָקען.

פאַר יעדען קינד איז פערהאַן אָרט אין שולע.

אונטערגעשריבען דער שול-אינספּעקטאָר און די קאָמיסיע פאַר אַלגעמיינער בילדונג.

וועגען די עלטערע קינדער וועלכע דאַרפען דערגענצונגס-בילדונג אין די פאַך-שולען וועט זיין אַ ספּעציעלע פעראָרדנונג.

רעדוצירען דעם שטאָטישען בודזשעט

(—) היינט, זונטאָג אין דער פריה וועט פאָרקומען אַן אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון מאַגיסטראַט. די זיצונג איז צוזאַמענגערופען געוואָרען כדי צו בעטראַכטען די פאָרשלאַגען וועגען רעדוצירען דעם נאָרמאַלען בודזשעט און אויף די אָפּשפּאָרונגען איינאָרדנען סעזאָן-אַרבייטען.

ווי בעקאַנט איז אויף דער בעראַטונג פון די מעהרהייטס-פראַקציעס בעשלאָסען געוואָרען צו רעדוצירען דעם בודזשעט און ס׳איז אָנגעצייכענט געוואָרען די ליניע אויף וועלכע די רעדוקציעס זאָלען געמאַכט ווערען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער מאַגיסטראַט אויפגעפאָדערט אַלע פאָרזיצערס פון די פערשידענע אָפּטיילונגען, אַז זיי זאָלען אויף זונטאָג צושטעלען פאָרשלאַגען וועגען שטרייכען אָדער קירצען פערש. פּאָזיציעס. די דאָזיגע פאָרשלאַגען וועלען בעהאַנדעלט ווערען אויף אַ קאָנפערענץ פון אַלע אָפּטיילונגס לייטער און דאַן בעשטעטיגט ווערען דורכ׳ן מאַגיסטראַט.

ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען צו קינדיגען די איצט בעשעפטיגטע אַרבייטער און אויף ווייטער זיי צו בעשעפטיגען נאָר צו דריי טאָג אין וואָך, כדי אַזוי אַרום צו בעשעפטיגען אַ דאָפּעלטע צאָהל אַרבייטער.

אין אַלגעמיין ווערט פאָראויסגעזעהען, אַז דורך די ווייטגעהענדסטע אָפּשפּאָרונגען אין אַלע אָפּטיילונגען און דורך קירצען פערשידענע סובסידיעס זאָל דערגרייכט ווערען איינשפּאָרונגען ביז 25 פּראָצ. פונ׳ם בודזשעט דאָס פּרעזידיום פון מאַגיסטראַט האָט זיך אָפּגעזאָגט פון די 20 טויזענד זל. וואָס זענען בעשטימט געוואָרען אויף רעפּרעזענטאַציע-הוצאות.

אויב די באַנק גאָספּאָדאַרסטווא קראַיאָוועגאָ זאָל דאָך בעשטימען אַ הלואה פאַר לאָדז פון אַ 4 מיט אַ האַלב מיליאָן זל. וואָלטען איינגעפיהרט געוואָרען די קאַנאַליזאַציע אַרבייטען, און מ׳וואָלט דערביי בעשעפטיגט אַזוי פיל אַרבייטער ווי פאַראַיאָהרען.

קאָנפערענץ וועגען אַרבייטסלאָזיגקייט

(2) פרייטאָג איז אונטער׳ן פאָרזיץ פון דעפּ. שטשערקאָווסקי פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די פערוואַלטונגען פון די קלאַסען-פעראיינען. אויף דער קאָנפערענץ זענען אַרומגערעדט געוואָרען די ענינים פון דער וואַקסענדער אַרבייטסלאָזיגקייט, בפרט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שווערער פינאַנציעלער לאַגע, וואָס האָט זיך געשאַפען אין מאַגיסטראַט. אַ לענגערען רעפעראַט וועגען דער לאַגע אין דער טעקסטיל-אינדוסטרי האָט געהאַלטען דער לייטער פון טעקסטיל-אַרב.-פערבאַנד וואַלטשאַק. ער האָט אָנגעוויזען, אַז דער קריזיס האָט אַרומגענומען אַלע טעקסטיל-צענטרען ווי לאָדז, ביאַליסטאָק. טשענסטאָכאָוו, מיט זייערע ראַיאָנען.

די סיטואַציע ווערט פערשווערט דורך דער קנאַפּער דרינגענדער הילף און דורך אָפּנעהמען די דאָזיגע שטיצע ביי די סעזאָן-אַרבייטער. צוליב דעם, וואָס דער מאַגיסטראַט קריגט נישט קיין בוי-קרעדיטען וועלען די סעזאָן-אַרבייטער זיין בעשעפטיגט אין אַ מינימאַלער צאָהל. צום סוף האָט דער רעפערענט אָנגעוויזען, אַז די אַקציע וועגען פערשטאַרקען די אונטערשטיצונגען זענען אויף אַ גוטען וועג.

נאָכ׳ן רעפעראַט פון דעפּ. שטשערקאָווסקי וועגען דער אַלגעמיינער סיטואַציע, האָט וויצע-פּרעזידענט וועלינסקי איבערגעגעבען וועגען דער שווערער פינאַנציעלער לאַגע פון מאַגיסטראַט און וועגען זיינע בעמיהונגען צו פערלייכטערען די אַרבייטסלאָזיגקייט. די קאָנפערענץ האָט בעשטעטיגט די שטעלונג פון מאַגיסטראַט צו בעשעפטיגען די אַרבייטער 3 טאָג אין וואָך, וואו עס וועט זיין מעגליך. די קאָנפערענץ האָט בעשטעטיגט די פּלענער פון מאַגיסטראַט וועגען אָפּשפּאָרונגען אין בודזשעט, כדי אַזוי-אַרום צו קענען איינאָרדנען עפענטליכע אַרביים און בעשעפטיגען אַ גרעסערע צאָהל אַרבייטסלאָזע.

כדי אַרומצורעדען די סיטואַציע און געפינען מיטלען צו בעקעמפען די אַרבייטסלאָזיגקייט וועט צוזאַמענגערופען ווערען אַ ריי קאָנפערענצען.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

אונטער דער לייטונג פון אַ. בעזמאַן און אַ. קאָמפּאַניעץ.

אַנשעל שאָר׳ס גרויסע אויפפיהרונג!

העררליכע אויסשטאַטונג! 28 פּרעכטיגע נומערן געזאַנג! הערליכע אויסשטאַטונג!

היינט, זונטאָג, דעם 12-טען, דינסטאָג, דעם 14-טען מאַי

9 אַ זייגער אין אָווענד, צום 14-טען און 15-טען מאָל

זיין יודיש מיידעל

לעבענסבילד. — רעזשי: אַנשעל שאָר. באַלעט-טענץ פון ל. באָוויטש.—

מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 13-טען, 9 אין אָווענד צו פּאָפּולערע פרייזען

צום צווייטען מאָל אין דעם סעזאָן די אין לאָדז בעליבטע פּיעסע

„אַ מענש זאָל מען זיין"

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ.

אכטונג! אָווענד-פרייזען פון 1.20 ביז 5 זל., נאָכמיטאָג און פּאָפּולערע — פון 1 ביז 2.50 אכטונג!

ס׳נעמט אָנטייל (לויט א. ב.) פרויען: בעזמאַן, באָריסאָווא, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פּאָדערמאַן, קאַרעני, קאָמפּאַניעץ. מענער: אַריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאָסקאָוו, נייהויז, פּאָלאָנסקי, ישראל קאָמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.

אַדמיניסטר.: מ. אַרנוואַלד. מוזיק. לייטער: ל. זעלמאַן. בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע.

אנאנס! קירצליך קומט וויכטיג נייעס!

פּאָבאָר פון יאָהרגאַנג 1908

מאָרגען, מאָנטאָג שטעלען זיך צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 1 (פּאָמאָרסקאַ 18) די מאַנספּערשוינען פון יאָהרגאַנג 1908, וואָס וואוינען אין 3-טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף

I. J. L.

פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 2 (אָגראָדאָוואַ 34) דער יאָהרגאַנג 1908 פון 4-טען קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף

E. F. G.

פּאָבאָר-קאָמיסיע נומער 3 (זאַקאָנטנאַ 82) דער יאָהרגאַנג 1906 מיט קאַטעגאָריע „B" פון יאָהר 1927 פון 1-טען קאָמיסאַריאַט

רעגיסטראַציע פון „פרעמדע"

(—) מאָרגען דאַרפען זיך מעלדען די פרעמדע אויף קילינסקי גאַס 152, ביי וועלכע די פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט דעם אות Q.

ביים רעגיסטרירען דאַרף מען האָבען ביי זיך די פערזענליכע דאָקומענטען, אַ צייגניש פון אידענטישקייט און צוויי פאָטאָגראַפיעס.

פערד-איבערזיכט

(מ) מאָרגען מאָנטאָג, דאַרף מען צושטעלען אויפ׳ן האַלער-פּלאַץ די פערד, וועמענס בעזיצער עס וואוינען אין 9 קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען

A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K. L. Ł.

טעלעפאָן-פערבינדונג צווישען לאָדז און שווייץ

(2) די צענטראַל-מאַכט האָט בעפולמעכטיגט די לאָדזער טעלעפאָן סטאַציע אויסצופיהרען טעלעפאָן געשפּרעכען צווישען לאָדז מיט אַלע שטעט אין דער שווייץ

די דאָזיגע פעראָרדנונג איז אַרויסגעגעבען געוואָרען לויט אַ השתדלות פון די היגע סוחרישע קרייזען.

קאָנפיסקאַציעס

(ס) נעכטען זענען קאָנפיסקירט געוואָרען דער „לאָדזיאַנין" נומער 19 און דער „ראָזוואַי".

באַנקראָט

אויף דער לעצטער זיצונג פון האַנדעלס-געריכט איז בעשלאָסען געוואָרען צו ערקלערען פאַר באַנקראָט די פירמע וואָלף קופּפערמינץ (בזשעזשינער 2). אויפ׳ן פאָרשלאַג פון די בעלי-רובות האָט מען קופּפערמינצען געוואָלט אַרעסטירען, אַלס ביי־זוויליגען באַנקראָטניק. ווען מען איז אָבער געקומען קופּפערמינצען אַרעסטירען האָט ער בעקומען אַ נערווען-אַטאַק און די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

פון הונגער און נויט

אויף שטאַרקס-גאַס 3/5 האָט זיך פערסמט דער 36-יעהריגער אַרבייטסלאָזער ווינצענטי וואָדזינסקי.

אויף טאַרגאָווא 28 האָט זיך פערסמט די אַרבייטסלאָזע 18-יעהריגע סטאַניסלאַווא וואַשיאַק און אין וואַלד נעבען קאָנסטאַנטינער פּאָלעסיע האָט מען געפונען אַ פערסמטען דעם 29-יעהריגען אַרבייטסלאָזען סטאַניסלאַוו צומעק.

— אין מאַני-וואַלד איז בעגאַנגען זעלבסט-מאָרד אויפהענגענדיג זיך אויף אַ בוים דער 57-יעהריגער מיכאַל דאָמבראָווסקי.

אונטערגעוואָרפען קינד

(ס) אויף זשעראָמסקאַ גאַס 47 האָט דער וועכטער פונ׳ם הויז געפונען אין דעם קלאָזעט-גרוב אַ טויט-קערפּערל פון אַ ניי-געבוירענעם קינד.

פאר פאלשע וועקסלען געקויפט מלבושים

(2) צום אינהאבער פון געשעפט פון פערטיגע קליידער, ה׳ עפשטיין (גלובנא 8), זענען געקומען צווי יונגעלייט און געקויפט אנ׳אנצוג מיט א פאלטא. פאר׳ן געקויפטען האבען זיי בעצאהלט מיט וועקסלען. צום טערמין זענען די וועקסלען נישט געצאהלט געווארען און ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט אז אלע אונטערשריפטען מיט די זשיראס זענען געפעלשטע.

עפשטיין האט דעם ענין איבערגעגעבען אין אויספארשונגס־אמט, וועלכער האט נאך אנ׳אויספארשונג ביידע שווינדלער ארעסטירט. דאס זענען אשר פאליטאנסקי (א טישלער) און דניאל לענטשיצקי. נעכטען איז זייער פראצעס פארגעקומען אין היגען קרייז־געריכט. פאליטאנסקי איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר, און לענטשיצקי אויף 6 חדשים טורמע.

אויפגעהאנגענע

(—) נעכטען אינדערפריה האט דער סטרוזש פון נארוטאוויטש 65 בעמערקט אין טויער פון זיין הויז הענגען אויף א פאסעק א מאנספערשוין אין מיטעלע יאהרען. דער סטרוזש האט באלד אפגעשניטען דעם פאסעק און אלארמירט די שכנים וועלכע האבען ארויסגערופען פאגאטאוויע און פאליציי. דער פאגאטאוויע־דאקטאר האט פעסטגעשטעלט, אז דער זעלבסטמערדער איז טויט. אין פאליציי איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דאס איז דער 46־יעהריגער סטעפאן פיליפענקא, אנ׳אנגעשטעלטער פון דער קאנאליזאציע־אפטיילונג, וועלכער וואוינט אויף זשגאוסקא 82. פיליפענקא איז נאך נעכטען געווען ביי דער ארבייט, נאכמיטאג געווען אינדערהיים און האט מיט זיין אויפהאלטען נישט ארויסגערופען קיין שום פערדאכט. אין אוונט איז ער אוועק פון דערהיים און זיך מעהר נישט צוריקגעקעהרט. דער פאל רופט דעריבער ארויס גרויס פערדאכט.

*

אינ׳ם זאגאיניק אויף אלט מאגיע האט זיך אויפגעהאנגען דער 57־יעהריגער מיכאל ראמבראווסקי, (אוסיאנע 12), מ׳האט איהם אפגעפיהרט אין 4־טען פאליציי־קאמיסאריאט. ווי עס זעהט אויס איז ראמבראווסקי בעגאנגען זיין שריט צוליב שווערער מאטעריעלער לאגע.

אויפדייס

(—) אויף פילסודסקי 65 האט דער 13־יעהריגער יוזעף ראטיעטשיק געפונען א הארמאטען־קויל, און געוואלט עם אויפשרויפען. ווען ס׳איז איהם נישט געלונגען האט ער אוועקגעלעגט דעם גראנאט אין הויף, און דערלאנגט א קלאפ מיט א שטיין.

דער גראנאט האט אויפגעריסען און שווער פערוואונדעט דעם יונגעל. ס׳האט ביי איהם אפגעריסען די רעכטע האנד און שווער צושעדיגט דאס פנים. אויפ׳ן וועג אין שפיטאל איז ראטיעטשיק געשטארבען.

פון געריכט

וועגען א פאטענט

דאס שטעטישע געריכט האט בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען יונה וויינבערג וועלכען דער פינאנץ־אמט האט אנגעקלאגט פאר פיהרען א האנדעל מיט פערטיגע קליידער אהן אנ׳ענטשפרעכענדען פאטענט.

ה׳ וויינבערג האט געטענה׳ט, אז ער פיהרט נישט קיין האנדעל מיט פערטיגע קליידער נאר ער פערטיגט אוים ביי זיך די קליידער פאר הורטאווניקעם און צו דעם דארף ער נישט קיין גרעסערען פאטענט ווי די 8־טע קאטעגאריע, אזא פאטענט האט ער אויך פערמאגט א קאנטראלער פון דעם פינאנץ־אמט האט איהם פערשריבען א פאטענט פון 2־טער קאטעגאריע און איהם בעשטראפט מיט 150 זלאטעס. ה׳ וויינבערג האט זיך אפגעזאגט צו בעצאהלען די שטראף און אויסצוקויפען דעם גרעסערען פאטענט.

דאס געריכט האט אויסגעהערט א רייה עדות און וויינבערג׳ן פריינגעשפראכען. די אנקלאגע פון דעם פינאנץ־אמט איז אפגעווארפען געווארען.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספעציאליסט פאר הויט-, האר און ווענערישע קראנקהייטען,
געבער - שוועכע, לישט אונטערזוך, ראנטגען-שטראהלען,
קווארץ- ליכט, עלעקטריש-טעראפיע
נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אוונט

קאטאסטראפאלע לאגע אויף דער פראווינץ

(2) פון דער פראווינץ קומען אן זעהר בעאונרוהיגענדע ידיעות. ס׳וואקסט די צאהל ארבייטסלאזע און די צאהל פון די רעדוצירטע ארבייטסטעג אין וואך. בעלכאטאוו איז אינגאנצען זי אפגעשטארבען. אין טשענסטאכאוו זענען געקינדיגט געווארען 1209 ארבייטער. אין אנדריכאוו איז די ארבייט רעדוצירט געווארען ביז אויף דריי טאג א וואך. אין פאביאניץ און תומאשוב ארבייט מען 3 און 4 טאג א וואך. אין בילין זענען געקינדיגט געווארען צוויי טויזענד ארבייטער. נישט בעסער איז די לאגע אין זד. וואלא.

אינוועסטיציע=ארבייטען ווערען אפגעשטעלט אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, האט די היגע וואיעוואדזטווע דערהאלטען א צירקולאר פון אינערן מיניסטעריום וועגען די אינוועסטיציע־ארבייטען אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

דער אינערן־מיניסטער מאכט אויפמערקזאם, אז צוליב דעם וואס די מלוכה־פאנדען אויף אינוועסטיציע צוועקען זענען היי־יאהר זעהר בעגרעניצט זאל מען נישט אנהויבען קיין שום גרעסערע אינוועסטיציע־ארבייטען ס׳יקענען נאר אויסגעענדיגט ווערען אלע פריהער אנגעהויבענע ארבייטען, וואס זענען אנגעהויבען געווארען פאראיאהרען און מוזען פערענדיגט ווערען. אויף דעם איז בעשטימט געווארען פאר גאנץ פוילען פערציג מיליאן זלאטיס וועלכע וועלען פערטיילט ווערען לויט די נויטען פון יעדער ארט.

די וואיעוואדזטווע ווערט דעריבער אויפגעפאדערט באלד צוצושטעלען א רשימה פון די אנגעהויבענע אינוועסטיציע־ארבייטען, וואס מוזען פערענדיגט ווערען.

א פאבאר=פראצעס

א געוויסער חיים שלמה עליאס (פלאץ דאמבראווסקי 4) האט זיך אין 1926 י. צוגעשטעלט צו דער פאבאר־קאמיסיע און אנערקענט געווארען פאר מיליטער־פליכטיג און בעקומען קאטעגאריע „א“. אינצווישען איז עליאס אוועקגעפאהרען קיין פאלעסטינע. אין דעצעמבער 1926 איז עליאס צוריקגעקומען קיין לאדז און זיך דערוואוסט, אז זיין יאהרגאנג איז שוין לאנג אריינגעצויגען געווארען אין פולק. צוליב דעם האט ער זיך געמאלדען אין פ.ק.או. און געבעטען מען זאל איהם נאך אמאל ערלויבען זיך צוצושטעלען צו א קאמיסיע, ווייל צוליב זיין געזונדצושטאנד קען ער אין דער אקטיווער מיליטער־דינסט נישט אריינגעצויגען ווערען.

עליאס האט ווירקליך אויף דער צווייטער פאבאר־קאמיסיע בעקומען קאטעגאריע „צע“ און ער איז בעפרייט געווארען פון מיליטער־דינסט. נישט־קוקענדיג דערויף האט דער פראקוראר געפאדערט אז מען זאל צוציהען עליאס׳ען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט דערפאר, וואס ער האט זיך נישט צוגעשטעלט צייטליך צום מיליטער־דינסט, ווען ער האט געהאט קאטעגאריע „א“.

דאס געריכט האט דעם ענין בעהאנדעלט און פערמשפט עליאס׳ען אויף דריי חדשים טורמע.

היינטיגע אויטא=ווישטשיגעס

די היינטיגע אויטא־געיעגען וועלכע זענען איינגעארדענט דורכ׳ן לאדזער אויטאמאבילעסטען־קלוב, וועט זיין די גרעסטע אימפרעזע אין היי־יאהריגען סעזאן.

אין די געיעגען וועלען אנטיילנעהמען טוזענד אויטאס. כדי אויסצומיידען די מעגליכע פערשטאפונגען, אין דער בעוועגונג, ווערט די בעוועגונג צוטיילט לויט די ארטעריעס. צום פעניש פון דעם געיעג קען מען צוקומען דורך: 1) אלעקסאנדער־שאסע, וועלכער איז שמאל און איז אין א שלעכטען צושטאנד, 2) אנ׳אומוועג איבער זגערזש. דער דאזיגער וועג געפינט זיך אין א זעהר גוטען צושטאנד, בפרט דער טייל זגערזש־אלעקסאנדער.

פינקטליך 2 א זייגער וועט דער וועג, וואו עס וועלען פארקומען די געיעגען געשלאסען ווערען פאר פריוואטען געברויך. דעריבער מוזען די, וואס ווילען דורכפאהרען דעם ראזינען וועג ארויספאהרען העכסטען ארום 1 א זייגער. צוליב פארזיכטיגקייטס־טעמים האט די לייטונג פון די געיעגען פערוועהרט אויסצושטעלען אויטאס אויפ׳ן געיעג־שטח אפילו אין די ראוון ביים שאסיי. דער קאמאנדיר פון די געיעגען אינז׳. קומשינסקי האט זיך געשטעלט אין פערבינדונג מיט דער פאליציי, וועלכע וועט העלפען די ספארט־קאמיסארען כדי אפהיטען די ארדנונג. אלע שאפערען פון טאקסובקעס און פריוואט־אויטאמאבילען זענען מחויב אויסצופיהרען די פעראָרדנונגען פון די ספארט־קאמיסארען וועלכע וועלען בעזיצען א פאנעם אויף דער לינקער זייט. פאר נישט אונטערווארפען זיך די פעראָרדנונגען וועט מען אויפ׳ן ארט בעשטראפט ווערען.

פון זשורנאליסטען-סינדיקאט

אויף דער ערשטער קאנסטיטואירענדער זיצונג פון דעם זשורנאליסטען-סינדיקאט פון לאדז זענען די אמטען פערטיילט געווארען אויף פאלגענדען אופן: פארזיצער — רעד. גומקאווסקי, וויצע פארזיצער און קאסירער — רעד. אלטאשעווסקי; וויצע-פארזיצער און פערטרעטער פון קאסירער — רעד. קארגעל; סעקרעטארען — יאגאשעווסקי און קאלטאנסקי; פערטרעטער פון דער יודישער סעקציע רעד. לאזאר פוקס.

אויף דער קאנסטיטואירענדער זיצונג פון דער פערוואלטונג פון דער יודישער סעקציע פון זשורנאליסטען-סינדיקאט זענען די אמטען פערטיילט געווארען אויף פאלגענדען אופן: פארזיצער און דעלעגאט אין דער אלג. פערוואלטונג, רעד. לאזאר פוקס; קאסירער רעד. י. אוגער, סעקרעטאר י. שולמאן.

קוימען-קערער דראהען צו שטרייקען

(2) נעכטען איז פארגעקומען אנ׳אלגעמיינע פערזאמלונג פון די קוימענקעהרער. ס׳איז בעשלאסען געווארען אויב מ׳וועט נישט נאכקומען די אויסגעשטעלטע הוספה־פאדערונגען צו ערקלערען א שטרייק פון 15־טען מאי אן.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) יורשים פון וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקי 127) וו. דאניעלעצקי (פיעטרקאווער 127) איליניצקי און צימער (וואלטשאנסקא 37) יורשים פון לייגעוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2) י. הארטמאן (מלינארסקא 1) י. קאהאנע (אלעקסאנדראווסקא 80)

היינט ווערט געשלאסען די אויסשטעלונג

פון קינסטלער י. אפעלבוים אין „הזמיר“

די אויסשטעלונג פונ׳ם בעוואוסטען קונסטמאלער אין „הזמיר“ האט צוגעצויגען א גרויסען עולם בעזוכער, וועלכע האבען בעזוכט די אויסשטעלונג און בעקוקט די פערשידענע אויסגעשטעלטע בילדער. אפעלבוים שטעלט אויס זיינע בילדער אין לאדז צום ערשטען מאל, און ווייל ער געהערט צו די בעדייטענדע קינסטלער ביי אונז, איז אינטערעסאנט צו זעהען זיינע ארבייטען.

היינט ווערט די אויסשטעלונג געשלאסען. דעריבער דארף יעדער ווער ס׳האט נאך נישט געזעהען די בילדער בעזוכען די אויסשטעלונג.

זאל „הזמיר“, אל. קאשטשושקי 21.
ביז היינט, זונטאג איז נאך אפען
די בילדער=אויסשטעלונג
— פון —
מ. אפפעלבוים
טעגליך פון 10 אין דערפריה ביז 9 אוונד.
אריינגאנג 1 זל., פאר מיטגלידער פון פראפ. פעראיינען און פאר שילער — 50 גר., גרופען-בעזוך צו 30 גראשען. 2106

DYREKCJA
GIMNAZJUM MĘSKIEGO
Tow. Szerzenia Oświaty i Wiedzy Technicznej wśród żydów
w Łodzi, pomorska 46/48
(פאהער אונטער ד. לייטונג פון ה׳ שווייצער ז״ל)
מאכט בעקאנט דאס די איינשרייבונגען פון נייע שילער נעמט
אן די קאנצעלאריע טעגליך פון 9—2 נאכמיטאג.
די עגזאמענס פאנגען זיך אן מיט לעקציאנס-סיסטעם
מאנטאג ד. 20 מאי ד. י. (י. איר ש.ז.)

גראניט-קלעצלעך

(—) אמטערין פאריזץ פון וויצע־פרעזידענט זיעלינסקי איז פרייטאג פארגעקומען א זיצונג פון מאגיסטראט. צוו. אנד. איז בעטראכט געווארען דער פארשלאג פון דער בוי־אפטיילונג וועגען איינקויפען 7500 טאן גראניט־קלעצלעך ביי דער סאוויעטישער האנדעלס־פערטרעטונג אין פוילען.

ס׳איז בעשלאסען געווארען אנצונעהמען דעם פארשלאג מיט׳ן תנאי, אז ס׳זאלען פריהער צוגעשטעלט ווערען פראבען. דער מאגיסטראט האט בעשלאסען זיך משתדל צו זיין וועגען צאל־הנחות.

ספארט-בעוועגונג.

„קדימה“ — „ביעג“ 3:2 (1:0)
„שטערן“ — „קיס. פאזנאנסקי 2:1 (0:1)

בריף אין רעדאקציע

צו אלע לאדזער קליינהענדלער!

ווי עס איז שוין בעקאנט געפינט זיך דער יודישער קליינהענדלער אין א זעהר שלעכטען מצב צוליב דער לעצטער קאטאסטראפאלער ירידה, וואס קומט פאר אין ווירטשאפטליכען לעבען ביי אונז אין לאנד.

צוליב דעם האט זיך די פערוואלטונג פון קליינהענדלער-פעראיין, פיעטריקאווער 6 געשטעלט פאר די אויפגאבע צו העלפען איהרע מיטגלידער, וועלכע געפינען זיך אין א זעהר קריטישער לאגע. מיר מוזען נעהמען אין בעטראכט, אז דער קליינער הענדלער ביים היינטיגען טאג מוז די ארטיקלען פון ערשטען געברויך קויפען פאר מזומן-געלד.

אבער דער געוועלבער, פון וועלכער בראנזשע עס זאל נישט זיין, מוז זיין סחורה אוועקבארגען די קונדען אויף לאנג-טערמיניגע וועקסלען. אזוי, אז דאס דערפיהרט דעם קליינעם סוחר ביים היינטיגען טאג צו אונטערגאנג. דעריבער איז די פערוואלטונג צוגעטרעטען צו שאפען א באנק פאר די קליינהענדלער, וועלכע איז שוין טעטיג אין אייגענעם לאקאל, פיעטריקאווער 6. די ערשטע אויפגאבע וועט זיין ארויסצוגעבען אהנפראצענטיגע הלואות און אויך צו דיסקאנטירען די וועקסלען אויף גאנץ קליינע פראצענטער, ווי אויך אלע אנדערע באנק-אפעראציעס. דעריבער רופען מיר אלע קליינהענדלער, מיטגלידער און נישט-מיטגלידער, זיך איינצושרייבען אין די ניי - געגרינדעטע קליינהענדלער-באנק.

אין נאמען פון דער פערוואלטונג
פרעזעס **שלמה טוסק.**

לעטשניצע
„זדראוויע“
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
נאוואמיעסקא 3 (וואסכאדניא 13)
טעל. 76-37.

אויגען־, נאז־ און האלז־ קראנק.	ד״ר פיקעלני	2—12½ זונטאג 2—12½
נערווען-קראנק.	ד״ר ווינבערג	1—2 זונטאג 1—2
קינדער-קראנקהייטען	ד״ר א. מאלאחאוויציק ד״ר מאשלאנקא ד״ר פרענקעל	11.30—1, 3—5 זונטאג 12—2 1.30—2.30 זונטאג 10.30-12 5-6.30 ו. 9-10.30
אינערליכע קראנקהייטען	ד״ר ניבוואנסקי ד״ר קאץ ד״ר לעווי ד״ר הענריק קאן	9½—11½ זונטאג 9½ - 11 12-2, זונט. 12-1 3-4.30, זונט. 1-2 11-12, זונט. 11-12
כירורגישע קראנקהייטען	ד״ר פערלים	12-1.30, 6-7.30 זונטאג 12 - 1.30
פרויען-קראנקהייטען	ד״ר שראנסאן ד״ר אייכנערמאן	12-1, זונטאג 12-1 דינסט. 1.30-2.30 10.30—11½ אין פרייטאג
נאז, האלז און אויערען-קר.	ד״ר רעבינאוויטש	1—2, זונט. 1—2
הויט- און געשלעכטס-קר.	ד״ר פאלק ד״ר זאנענבערג	3.30-4.30 ו 9-10 11-12, זונט. 11-12
אויגען-קר.	ד״ר קראוש	3-4, ז. 10½-11½
ערצטל. אנאליז.	ד״ר מ. קאצען	
רענטגענאלאג	ד״ר קיילסאן	3—7

וויזיטען אין שטאט. אלערליי אנאליזען און אונטערזוכונג, רענטגענאגראפיע, זעמטל. דורכשטראהלונגען (קווארץ - לאמפען).
פאקען שטעלען.
די לעטשניצע איז טעטיג טעגליך פון 8.30 פריה ביז 7.30 אוו. זונטאג פון 8.30 פריה ביז 2 נ״מ

בודאפעשט און וויען — די וויג פון דער יודישער ספארט-אויפלעבונג

פון דר. ג. קרויש

דער גוט בעקאנטער און זעהר פאפולערער ספארט-טוער, גרינדער פון פיל יודישע ספארט-פעראיינען אין דער וועלט, („וויוואַ", בודאפעשט „הכח" וויען א. אַ.) לאנגיעהריגער פארזיצער פון לאדזער „הכח" ד"ר ג. קרויש, האט אין אַ געשפרעך, מיט אונזער מיטארבייטער וועגען דער ענטשטעהונג און בעשטאנד פון יודישען ספארט, דערצעהלט:

די אפיציעלע ענטשטעהונג פון ארגאניזירטען יודישען ספארט-פעראיין, דאטירט זיך זייט דעם יאהר 1905 ווען עס איז אפיציעל געגרינדעט געווארען די בודאפעשטער „וויוואַ".

דאס ענטשטעהען פון ערשטען יודישען ספארט-פעראיין „וויוואַ" אין בודאפעשט איז פארגעקומען ביי פאלגענדע בעדינגונגען.

אין יאהר 1905 איז אויפ'ן בודאפעשטער אוניווערזיטעט געקומען צו אפטע שלעגערייען. מחמת די אונגארישע אנטיסעמיטישע שטודירענדע יוגענד איז ארויסגעטרעטען געגען יודישען אוניווערזיטעט-פראפעסאר מארקעליי און איהם נישט געלאזט לייענען זיינע פארטראגען. עס האט זיך דאמאלס געגרינדעט א יודישע פעראייניגונג פון סטודענטען, כדי צושטעלען א געהעריגען ווידערשטאנד די אנטיסעמיטישע סטודענטען. די יודישע האבען אין די דועלען בעזיגט זייערע געגנער, און האבען אויפ'ן פארשלאג פון סטודענט לעאפאלד ווייס און מיר געשאפען א יודישען ספארט פעראיין אונטער'ן נאמען „הכח", ד. ה. דאס, וואס עס פעהלט אונז. דאס אינגארישע אינערן-מיניסטעריום האט זיך אפגעזאגט צו לעגאליזירען דעם יודישען פעראיין און דאמאלס האבען די גרינדער א נאמען געגעבען דעם פעראיין „וויוואַ"-אטלעטיק-קלוב, ווייל די איניציאלען פון דעם נאמען „וויוואַקל." געהעריג אוועקגעשטעלט נעבען דעם נאציאנאלען יודישען עמבלעמענט „מגן דוד". ווען מיר וואלטען דאמאלס דעם פעראיין א נאמען געגעבען „מכבי", „קדימה" אדער „שמשון" וואלט די רעגירונג דעם פעראיין נישט בעשטעטיגט.

„וויוואַ" האט ענטוויקעלט א ברייטע פערצוויגטע ספארט-טעטיגקייט. אין יאהר 1906 שאפט די „וויוואַ"-לייטונג, אין וועלכע איך האב זיך אויך געפונען, דעם וויענער „הכח", „הכח"-פעראיינען אין גראץ, פראנקפורט און קרוב א 200 פעראיינען אין אנדערע שטעדט. מיר האבען אויך א נאמען געגעבען די פעראיינען „הכח" דערפאר, ווייל אנ'אנדער נאמען, למשל „מכבי" וואלט געטראגען גיכער א פאליטישען כאראקטער. אונז האט זיך געהאנדעלט וועגען געווינען וואס א גרעסערע ספארט-מאסע פאר דער בעוועגונג. דער טעכנישער נאמען „הכח" האט אויך געהאט די מעלה, וואס א דאנק איהם האט מען געוואוינען די בעוועגונג, ווייל אין די קליינע „מכבי'ס", „שמשון'ס" האבען די פריהער נישט געוואלט געהן.

א ראנג ווייערע גוטע רעזולטאטען, האט „וויוואַ", אין י. 1912 געוואונען אויף איהר פאפולאריטעט. מיט דער יודישער ספארט-בעוועגונג האבען זיך אנגעהויבען אינטערעסירען די יודישע פאליטיקערס, ועהענריג אין דער בעוועגונג דאס ענטוויקלען פון נאציאנאלען גייסט צווישען דער יוגענד. דער נאָהענסטער פריינד צווישען די פאליטיקער פאר דער בעוועגונג איז געווען מאקס נארדוי. מאקס נארדוי האט טאקע דעמלט געשאפען די לאזונג „מוסקול-יודענטום".

ביז דעם יאהר 1918, האט די יודישע ספארט-בעוועגונג פיל געליטען צוליב מאנגעל אין מאטעריעלע מיטלען, און דעריבער האט זי נישט געקאנט אזוי פיל דערגרייכען, ווי עס וואלט געווען אין פאל פון בעזיצען געלד-פאנדען.

אין דייטשלאנד, עסטרייך און אין אונגארן האט מען די שולד פון די פערשפילטע וועלט-מלחמה געלעגט אויף יודען. דאס האט דערפיהרט צו פיינדליכע ארויסטרעטונגען און פאגראמען אויף יודען. די יודישע ספארט-קלובען האבען פון זייערע ספארטלער געשאפען זעלבסטשוץ. און אזוי האט דער וויענער „הכוח" פערטיידיגט אין וויען די געגענד פון נארד-באהנהויף. קיין אנדערע פעראיינען זענען דעמאלט נישט געווען, וועלכע וואלטען זיך אנגענומען פאר דער עוולה פון די פאגראמירטע וויענער יודען.

אין יאהר 1923 האט „הכוח" אין דעם רעדוצירענדע מייסטערשאפטס-מעטש מיט „גערמאניא" געשלאגען דעם שטארקען דייטשען קלוב און אזוי ארום ערצילט דעם מייסטער-טיטול פון דער וויענער „ב"-קלאס און אין זעלבען יאהר איז דער „הכוח" אריבערגעגאנגען אין דער „1-ליגע". די נשמה פון דעמאלסדיגען „הכוח" איז געווען דער פוילישער יוד י. גאנסעל. אין יאהר 1924 שפילט „הכוח" אנ'אונגעהויערע ראלע אין דער וויענער פוסבאל-ספארט, אבער נישט בלויז אין פוסבאל „הכוח" האט געהאט אַ אַ ערפאלג, אויך אין פעכטען, שווימען, שווער-אטלעטיק און אנד. האבען די „הכוח"-מיטגלידער פערנומען די ערשטע פלעצער, וועלכע זיי פערהאלטען נאך עד היום.

אין יאהר 1924 פאהרט די „הכוח"-מאנשאפט קיין לאנדאן, וואו זי שלאגט די שטארקסטע ענגלישע פראפעס. פוסבאל-מאנשאפט „וועסטהאם אוניטעט" 5:0! דאס איז געווען דער ערשטער פאל, ווען אַ ענגלישע פראפעסיאנעלע מאנשאפט פערשפילט אַ מעטש מיט אַ קאנטינענט-מאנשאפט, שפעטער האט „הכוח" געהאט טריאומפען אין עגיפטען, פאלעסטינע, אלושיר, און אין אלע אייראפעאישע לענדער.

אין יאהר 1925 ערצילט „הכוח" דעם קולמינאציאנס-פונקט פון דער בעוועגונג. „הכוח" בעקומט דעם פוסבאל-מייסטער-טיטול פון עסטרייך.

א גאר וויכטיגע בעדייטונג האט געהאט דער טורנעע פון „הכוח" קיין אמעריקא אין י. 1926.

ביז דעם יאהר 1926 האט דער אמעריקאנער ספארט געהאט גאר אנ'אנדער פנים, ווי היינט, קיין ספארט-פעראיינען האבען דארט ביז דעם יאהר כמעט ווי נישט עקזיסטירט. עס האבען עקזיסטירט אין אַ קליינער צאהל אוניווערזיטעט-קלובען, דאן האבען עקזיסטירט בעטריבס-פירמע-קלובען, וועלכע זענען אויסגענוצט געווארען, צוליב רעקלאמע-צילען. עס האבען אויך געהערט „קלובען-אקציאנס-געזעלשאפטען" אין וועלכע די מיטגלידער האבען פראפעס אנעל געטריבען „רוגבי-שפיל", „באסעבאל" א. אַ. די „אקציאנס-געזעלשאפטען" זענען געווען זעהר רייכע און האבען געגעבען קאלאסאלע איינקונפטען.

מיט דער ספארט-ערציהונג פון דער יוגענד האבען זיך פערנומען... רעליגיעזע סעקטעס. מיט'ן ענטוויקלונג: פון דער קריסטליכער יוגענד האט זיך פערנומען די קריסטליכע „י. מ. ק. אַ.", די יודען זענען געווען אונטער'ן איינפלוס פון דער רעליגיעזער סעקטע. „י. מ. ה. אַ." פאר מענער און „י. וו. ה. אַ." פאר פרויען. יעדער רעליגיעזע סעקטע האט זיך פערנומען מיט ספארט-ערציהונג פון זייערע גלויביגע. די סעקטעס זענען זעהר רייכע, יעדע סעקטע בעזיצט אין יעדע שטאט אפטיילונגען. אין יעדער גרעסערע שטאט בעזיצען זיי אייגענע ספארט-פלעצער, האלעס, גימנאַזיעס, ווי די יוגענד טורענט, דארט וואו עס זענען נישט פערהאן קיין ספעציעלע ספארט-האלען טורענט די יוגענד אין די קלויסטערס. אין פיל פאלען האב איך געטראפען אין די קעלערס פון סינאגאגען איבערגערע גרופען, ווי אויך בעסענעם צו שווימען. דעריבער איז דאס קומען פון וויענער „הכוח" קיין אמעריקא ממש אַ היסטאָרישע. „הכוח" האט אין אמעריקא געהאט אונגעהויערען ערפאלג. עס זענען אין מאנטרעאל, סאן-לואיס, דעטרויט, און אין ניו-יארק געשאפען געווארען ספארט-פעראיינען אונטער'ן נאמען „הכח" איצט ווי איהר ווייסט האט דער ניו-יארקער „הכוח" געוואונען היי-יאהר דעם „אמעריקאנער בעכער", (מייסטערשאפטס-טיטול). דאס האט אַ קאלאסאלע פאליטישע בעדייטונג.

איך הערט קלאגען, אז דער אמעריקאנער טורנעע זאל האבען געבראכען דעם וויענער „הכוח".

איך מוז זאגען, אז די אויפפאסונג איז אַ נישט ריכטיגע. עטליכע שפילער, מיטגלידער פון דער עקספעדיציע זענען מיט דער הסכמה פון די לייטונג געבליבען אין ניו-יארק. אמת, דער וויענער „הכוח" איז אַהאפגעפאלען אין דער 2-ליגע. אַבער מען דארף נישט פערגעסען די פאליטישע בעדייטונג פון היינטיגען אמעריקאנער „ה.", וועלכען דער נ. י. „הכוח" האט לעצטענס אפגעהאלטען. אויך דער וויענער „הכוח" קומט אינציגוויין צוריק אויף זיין גוטע שטופע. אין לעצטען יאהר האט דער „וויענער „הכוח" געשלאגען אלע געגנערים אין די מייסטערשאפטס-קאמפען און איצט ערצילענדיג די מייסטערשאפט פון דער 2-ליגע, געהט „הכוח" צוריק אריבער אין דער 1-ליגע און וועט דא נאך בעשטימט פיל דערגרייכען. אזוי ווי דאס איז געווען אין 1924 יאהר.

טעלעגראמען

וועגען בעשעפטיגען יודישע ארבייטער ביי עפענטליכע ארבייטען אין ארץ-ישראל

ירושלים, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער נציב העליון לארד טשענסלאר און דער סעקרעטאר פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג לוק האבען אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט מיטגלידער פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו און עטליכע ארבייטער-טוער וועגען דער פאדערונג צו בעשעפטיגען יודישע ארבייטער ביי די עפענטליכע ארבייטען.

דער ערשטער יודישער בר-מינן אין ביר-בידזשאן

כארבין. (י.ט.א.) דער ערשטער יודישער בר-מינן פון די איבערוואנדערער, וועלכער איז געשטארבען פון לונגען-ענטצינדונג איז בעגראבען געווארען אויפ'ן בארג נעבען די בירא-פעלדער פראוב-סטאַציע. אויפ'ן ערשטען קבר פון ערשטען יודישען איבערוואנדערער האט מען געשטעלט א מצבה מיט א יודישען אויפשריפט: „צום אנדענקונג פונ'ם ערשטען חבר, פיאנער פון דער יודישע איבערוואנדערונג אין בירא-בידזשאנער ראיאן", דער קבר איז ארומגעפלאנצט געווארען מיט בוימער אין דער ארט איז אויסגעטיילט געווארען.

מעלדונגען

אלגעמיינער פראפ. לאנדעס-פעראיין פון בעקליידונג ארבייטער אין פוילען, אפטיילונג לאדז, לאגעווניצקא 4.

אכטונג ,מענער-מאגאזין און פארל-ארבייטער!

מארגען, מאנטאג דעם 13-טען מאי 8 אווענד קומט פאר אין פעראיינס-לאקאל, לאגעווניצקא 4 א גרויסע פאך-פערזאמלונג. אלא מארינארקע און פארל-ארבייטער דארפען אומבעדינגט קומען אויף דער פערזאמלונג. די פאך-קאמיסיע

1798 פון מענער-מאגאזין און פארל-ארב.

פראפ. פעראיין פון בעקלייד. אינדוסטריע-ארב. אין פוילען, אפט. לאדז, קאנסטאנטינער 26.

אכטונג, מענער-מאג.-ארבייטער!

מאנטאג דעם 13-טען מאי פינקטליך 8 א זייגער אווענד קומט פאר א גרויסע פערזאמלונג פ ון מענער-מאגאזין-פאך. אויפ'ן טאג-ארדנונג: די יעצט-געשאפענע סיטואציע אין פאך. 7179

די מענער-מאג. פאך-קאמיסיע.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט.
בזשעזשינער 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר.	4½—3½
ד"ר קערשנער קינדער-קראנקה.	11-9 4½-3
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	2—12
ד"ר לובימיש הויט און געשלעכט-קר.	1½—12½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	2—1
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	1½—12½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	3—2
ד"ר בערגמאן פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א.א. חי׳ פאקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהל. איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלעצנג. חיזיטען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמע און בלוט.
אימפפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי סמאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צעהן, קראנען, - מאסטען א. ש. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

קאליגראף
ל. בערמאן!
וואוינט אויף
19 זאוואדזקא 19.

צו פערדינגען
איבערן סעזאן א געוועלב אויף סאדע וואסער אהן שום אבצאהל מיט איינגענער איינריכטונג צו ערפאהרען אין אדמינ.

איך זוך א שותף
וועלכער בעזיצט אנ'איינגענעם לאסט-וואגען אויף איבערצופיהרען סחורה פון ווארשא אין א קליין שטעטעל ארום. בעזיצט שטענדיגע עקספעדיציעס מיט א גוטען פערדינסט. צו ערפארן אין אדמ.

א בודקע
מיט איינריכטונגען ביליג צו פערדינגען, נאפיורקאווסקא 55 ביי מ. פרידמאן

א קוואליפיצירטער
אבערלאס-נייהער
מיט אנ'אבערלאק און 2 ניי-מאשינען זוכט א שטעל אין א גרויסע סוויטער-פאבריק. קוואליפיצירט אויף אלע סארטען ארבייט די אדרעס צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע.

Dr. med.
H. LAJCHTER
צאהן-כירורג
דזיאלע, קין, גימען און צאנג-קראנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od 1½—5 po poł. 4604

אכטונג!
ווער ס'וויל שפארען זיין געלד און געזונט
זאל נאר קויפען
שיך
פון אינדישע גומי
פון דער בעוואוסטער פירמע
י. אבראמאוויטש לאדז, פאדזשעטשנא 15
ווי אויך
לעקאכאדען,
וועלכע זענען בעוואוסט מיט זייער גוטקייט און בעקוועמען גאנג אין זענען פערזעהען נעגען שוויים. צו בעקומען אין אלע בעסערע שיך-געשעפטען, ווי אויך אין עגצעל-פערקויף ביי דער פירמע
„Lekkochód" קילינסקיעגא 44 פ. אבראמאוויטש

Zagubiono
1 weksel, na zł. 100.— wystawca Skowrow, Kalisz, zlecenie Cywosz i Hercberg, pł. 20/5 1929 r. i 1 weksel, wyst. Aks, Skierniewice, na zlec. Karabanowa, pł. 5/8.
Weksle powyższe niniejszym unieważnia się. Łnskawy znalazca zechce zwrócić takowe do M. Bitera, Pieprzowa 13.

ליבהאבער
אכטונג, פון יודישען בוך!
אלע יודישע קלאסיקער: מענדעלע, פרץ, שלום-עליכם, אש, אפאטאשו, אנ-סקי, לייוויק, דינעזאן, ספעקטאר, ציטראן, יהואש, ווי אויך חומש תנ"ך אין ספעציעלע לוקסוס-באנד, ווי אויך אלע אויסגאבען פון איינלענדישע און אויסלענדישע פערלאגען קען מען בעקומען אויף גאנץ קליינע ראטעס אין דער
בוכהאנדלונג נ. בערלינסקי
אלט-שטאט 12, לינקע אפיצינע, 2-טער שטאק

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף	11-1½ 5-6
ד"ר קאנטאר כירורגישע-קראנקהיים.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר וויינבערג אינ. הערץ לונגען-קר.	12—1, 6—7
ד"ר טמופעל רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענשיק צאהן-ארצט	3—7
נ. ראוזעם צאהן-ארצט	9—2

צאהן-טעכניק, פליינבונגען, קראנען, מאסטען א. א. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
הייל-גאנג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען, א קורס פאר שטאמלער. אימפפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט
פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 roku o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz.U.R.P. Nr. 91, poz. 527), na Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lipca 1928 roku o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów, oraz cegły (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 761), na jednogłośnej opinji Komisji do ustalenia cen, wyrażonej na posiedzeniu w dniu 10 maja 1929 roku — niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 526 z dnia 10 maja 1929 roku zostały wyznaczone następujące ceny maksymalne (najwyższe):

Na mięso wieprzowe i wyroby masarskie wieprzowe za 1 kg. w detalu:

1.	wieprzowina . . . . zł.	3.30	18.	baleron gotowany . . zł.	8.00
2.	wieprzowina bez dokł. . „	4,20	19.	„ surowy . . . „	6 30
3.	schab i baleron . . . „	4.20	20.	boczek sur. wędz. . . „	5.50
4.	słonina . . . . . „	4.40	21.	„ gotowany . . „	6.00
5.	sadło . . . . . „	4.40	22.	szmalec . . . . „	4 80
6.	salceson . . . . „	4,40	23.	słonina paprykowana . „	5.80
7.	kiełbasa krajana . . „	4.40	24.	siekane	do umowy
8.	„ serdelowa . . „	4.40	25.	polędwica sur. wędz. . „	8.60
9.	pasztetowa . . . . „	5 50	26.	kiełbasa surowa . .	do umowy
10.	serdelki . . . . . „	5.90	27.	rolada . . . . . „	5.50
11.	podgarlana . . . . „	3.20	28.	kiełbasa sucha . . „	6.80
12.	czarna . . . . . „	3.20	29.	salami . . . . . „	10.00
13.	kaszanka . . . . „	1.70	30.	parówki . . . . „	6.80
14.	krakowska . . . . „	5.50	31.	kiełbasa sucha polska . „	7.80
15.	szynka gotowana . . „	8.00	32.	„ „ moskiewska „	7.80
16.	szynka sur. wędz. . . „	4.80	33.	„ „ myśliwska „	9.60
17.	szynka bez kości . . „	5.30	34.	salami miękkie . . „	6.80

Na mięso wołowe, baranie i cielęce za 1 kg.

W HURCIE:		W DETALU:	
wołowina normalna I gat. . Zł.	2.65	1. wołowina normalna I gat. Zł.	3.00
„ „ II „ . „	2.20	2. „ „ II „ . „	2.60
„ koszerna I „ . „	3.44	3. „ koszerna I „ . „	4.10
„ „ II „ . „	2.75	4. „ „ II „ . „	3.30
baranina normalna . . „	2.75	5. baranina normalna . . „	3.16
„ koszerna . . „	3.25	6. „ koszerna . . „	3.90
cielęcina normalna . . „	2.34	7. cielęcina normalna . . „	2.70
„ koszerna . . „	2.34	8. „ koszerna . . „	2.80
		9. wołow. norm. I gat. bez kości „	3.60
		10. „ „ II „ „ „	3.00
		11. polędwica wołowa . . „	4.10

na wyroby masarskie koszerne za 1 kg. w detalu:

kiełbasa „salami" I gat. . Zł.	10.50	6. kiełbasa gęsia II gat. . Zł.	7.10
„ „ II „ . „	8.20	7. wędlina „rozmaitości" . „	11.60
„ wrocławska I „ . „	6.40	8. kiełbaski wiedeńskie I gat. „	8.20
„ „ II „ . „	4.90	9. wątrobiana . . . „	6.80
„ gęsia I „ . „	8.00	10. sucha eksportowa . . „	11.30

W myśl § 10 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych będą ukarani przez władzę administracyjną I-ej Instancji według art 4 i 5 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej **aresztem do 6-ciu tygodni lub grzywną do 10.000.— złotych,** o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych.

Wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Łódź, dnia 12 maja 1929 roku

Wice-Prezydent m. Łodzi (—) Dr. E. Wieliński.

דער נייעסטער ראציאנעלער
אופן פון וואשען וועש

אין דער איצטיגער צייט פון פארטשריט האט זיך אנגעהויבען א ראדיקאל איבערקעהרעניש אין דעם פערעלטערטען סיסטעם פון וואשען, וואס איז געווען בוכשטעבליך שעדליך נישט נאר פאר דער וועש, נאר אויך פאר'ן געזונד פון דער פערזאן, וועלכע האט געוואשען. עס הערשט איצט אנ'אויסגעצייכענט מיטעל מיט וועמענס הילף די וועש ווערט געוואשען אידעאל אהן דער קלענסטער בעמיהונג און מאטערניש און דאס איז רינסא.

רינסא בעזייטיגט שמוץ

שנעל און ווירקזאם אהן דעם רייבען און זייפען. צולאזען דעם אינהאלט פון פעקעל אין געקאכט וואסער און אריינגיסען אין דער באליע, וואס איז אנגעפולט ביז אין דער העלפט מיט שטובען-וואסער. ווייקען די וועש אין משך פון עטליכע שעה און דערנאך אלעס גרינדליך אויסשווענקען און . . . . די ארבייט איז געענדיגט!

מ'קען אויך וועש קאכען
אין רינסא

אונבעגרייפליך איז דאס קאכען וועש אהן צוגאבע פון רינסא, וועמענס מעלות מ'קען דאמאלס אין זיין פולער ווערט אבשאצען. מיט איין ווארט: רינסא קען מען געברויכען אזוי אויף קאלט אזוי אויך אויף הייס און צום קאכען.

רינסא ווערט פערקויפט נור אין פעקלעך

PRÓBKA DARMO
Kupon. Do firmy „Sunlajt" Sp. Akc., Skrzynka Poczt. 479, Poczta Główna, Warszawa.—
ב'בעט מיר צו שיקען אנ'אומזיסט פעקעל „רינסא"
וואס איז גענוג אויף א פראבע-וואשען.
נאמען און פאמיליע————אדרעס————

R.P.23—5

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער שוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפ (האר-אויספאל)
נעהמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אווענד.

עלטערן! אין מײן לאנג עגזיסטירענדען חדר-שולע ווערען אנגענומען קינדער וואס לערנען אין פאושעכנע שולען צו לערנען: חומש, רש"י, נ"ך, משניות, גמרא, תוספות, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריות ועלבסט צוזאמענשטעלען, ס'ווערען אויך אנגענומען אנפאנגער פון 5 יאהר אן, ווי ס'ווערט אין פערלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך עברי, א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! —— צוגענגליכע פרייזען!
מנהל יחיאל דוד ראזע. פעלד
פלאץ וואלנאשטשי 6 מחער אפ. רעכטס 2 שט

די מאדערנסטע
לאמפען
פאר שפייז-צימערען און קאבינעטען
קויפט זיך אמבעסטען צו פאבריקס-פרייזען
נור ביי א. י. אייזנער, פאלודניאווא 25
טעלעפאן 74-78.
בעמ.: ס'ווערען אויך אנגענומען אלערליי איבערארבייטונגען פון גאז אויף עלעקטריע, ווי אויך אקסעדירט.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
WodnyRynek(róg Rokicińskiej)tel.18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
Od dnia 7-go maja do 13 maja 1929 r.
Dla dorosłych:
„STUDENT-ŻEBRAK"
W rolach głównych: Agnes Esterhazy, Marja Paudler i Harry Liedke.
Dla młodzieży:
W krainie złota i śmierci (Alaska)
Zmagania się człowieka z żywiołem.
Nad program:
„Przygody małego wędrowca"
Komedja w 3-ch aktach.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספעציאליסט פאר אינערליכע
און נערווען-קראנקהייטען.
נעהמט אן טעגליך פון 5 ביז 7 אווענד.

שייטל"עך
אין א גרויסען אויסוואהל פון די מאדערנסטע פריזורען און פערשידענע קוואליטעטען האר צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי
פארזשוטצקא, קאמיענגא 5.

שפארט געלד!
קויפט
שירמס, שטעקענס
נור אין דער ווערקשטעל
ס. פינגערהוט, נאוואמיעיסקא 19

טליתים-פאבריק
אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאלאמעיער, ווי אויך טליתים קטנים, הורס און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אוין גארטלען, שפאניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי
א. ח. ציטרינאווסקי, קאמיענגא 1,
אין 2. טויער, פארטער. קומט איבערצייגט אייך!
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צום וואשען.

Dr. med.
RACHELA LEWI
ספעצ. קינדער-קראנקהייטען
נעהמט אן אין דער לעטשניצע „Vita", קאווער 45, טעל. 44-47) פון 3 ביז האלב 5

Dr. med. A. Uryson
אינערליכע קראנקהייטען
ספעציעל מאגען, דארם און לעבער-קראנקהייטען
קאנסטאנטינער 20, טעל. 35-85

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ – 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
פאר א מיליסעטער-שורה: נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל' 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21;
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.